

25-5-1926

શ્રી પુરાણ પુરોહિતમાય નમઃ

વૈષ્ણવ શિક્ષાવલી.

ભાગ ૧-૩ ગ્રંથ ૦૨૧૭

કોહા.

ધાર્મિક ધન વધે, ધન વધે મન વધી જાય
૧૫ મહીમા રહે, વધત વધત વધિ જાય ॥

પ્રતિનિધિ,

મા. કેશવજીભાઈ બાપોડાભાઈ

ભાગવતનું કેકાણું

સી મંજીર મુ. પો. વઠનગર (ગુજરાત.)

સંવત ૧૯૮૨ વસંત પંચમી

પ્રત ૧૦૦૦

બેઠક નં. ૦૧ નવેમ્બર ૧૯૨૬.

૧૨૮૮૫

અનુક્રમણિકા.

+++++

વિષય.	પૃષ્ઠ.
અથ વૈષ્ણવ શિક્ષાવર્તી પ્રારંભ્યતે	૩
અથ શ્રી પચક પ્રારંભ્યતે	૫૦
શ્રી સતગુરુ શરણ્યતે મહીમા	૫૦
અથ શ્રી જાપ વિલક્ષના મહીમા	૫૩
અથ શ્રી દુલ્હસી કંઠીનો મહીમા	૫૫
અથ શ્રી હરિના ચરણામૃતનો મહીમા	૫૭
અથ શ્રી પ્રભુ પ્રસાદ મહીમા	૫૮
શુદ્ધ મસ્તકમંત્રોપદેશ	૬૨
પ્રભાત શ્લોક સામીઓ	૬૨

ગ્રંથરાત્રિ વિદ્યાપીઠ
અમદાવાદ
ગુજરાત કોપીરાત્રિ મંચ

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગજરાતી કૉપીગ્રાફિટ વિભાગ]

અનુક્રમાક ૧૨૮૮૬ વર્ગાક

પુસ્તકનું નામ વૈદ્યગુપ શિક્ષા વાજા

વિષય પૃ. ૨૨

ઉપક્રમ.

આ પુસ્તક છપાવવામાં કેટલા એક વૈષ્ણવોએ સંમતી આપવા ઉપરાંત તન મન ધનની સહાય આપી છે તેથી આ પુસ્તક ખાસ અમારા માટે ઉપયોગી હતાં પણ સર્વેપિયોગી થશે તો. એના આગ્રહથી બીજા કેટલા એક ધાર્મિક ગ્રંથો પણ પ્રકાશ કરીશું.

અમે અમારા અંતઃકરણની આશીય શીવા બાળ કોઈ પણ રીતે વૈષ્ણવોના પ્રત્યુપકાર કરી શકી એ તેમ નથી માટે અંતર્યામી પરમેશ્વર એમની બાળ ભક્તિનાં અલૌકિક લાભ અનેક પ્રકારે આપી આપા અનેક ધર્મકાર્યોમાં લાભ લે તેવી શ્રી દષ્ટિ ગુરુ અમને હુંશીલી પ્રીતી નીતી ભક્તિનું પ્રદાન આપે એમ આશ્ચર્ય છીએ.

આ સમયને અનુસરી જોકે છપાઈ કાગળોની માંધવારી હતાં જે કંઈ બેઠ ગયા છે તે પછીથી બીજા

ધર્મ ગ્રંથો મહાર પાડી રાકાય એ મારેજ રાખવામા આવેલ છે એમ બાણી સોલ્સાહ સ્વીકાર કરી સદુપ-ગ્રામ કરવા અમારા પરિચિત વંશજુવોને અમે બલામણુ કરીએ છીએ.

. બી પ્રકાશક.

શ્રી ગણેશાય નમઃ શ્રી સરસ્વત્યૈ નમઃ શ્રી ગુરુચરણ-
કમલેભ્યો નમો નમઃ શ્રી પદ્મનાભ સ્વામિને નમઃ

અથ વૈષ્ણવ શિક્ષાવલિઃ પ્રારભ્યતે

સાખી.

સદ્ગુરુ કૃપાનુ મનાયકં. ક્યામ ચરણુ શિર નાય
વૈષ્ણવ શિક્ષાવલિ નિયમ, લિખત રામ હિરલાય ॥૧॥

૧

કિપદેશ લેનાર મનુષ્યે પોતાની રહેણી કરણી સુધારી
પવિત્ર ભાવે ગુરુ મંત્ર દીક્ષાથી અભિનવ જન્મ જીવન
પામી તેજ દીવ્યથી પોતાનું શ્રેય સાધવા સાર સદ્-
ગુરુ આજ્ઞાનુસાર સતત પવિત્ર પ્રયત્નશીલ રહેવું જોઈએ
એથી વૈષ્ણવો (શાસ્ત્ર ગુરુ વચન પ્રમાણે શ્રી પરમે-
શ્વરની સમ્યક્ આરાધનાનો મહાત્મ્ય જ્ઞાન પૂર્વક પરમ
બ્રાહ્મ, પ્રારંભમાંથીજ પોતાની સત્ય સ્વધર્મમય

નીતી ભક્તિ નિષ્કામ પુનિત પ્રીતી મતી વાળી સુ
કૃતીના પ્રતાપથી શ્રી ઇષ્ટ ગુરુનાં સ્વરૂપ નામ ધામ
લીલા ગુણ ચરિત્રમય સદ્ગતી, ધર્મ, અર્થ, કામ, મોક્ષ
ફલ, અતુષ્ટય, પ્રાપ્તિમાં સેવા, સ્મરણ, ધ્યાન, ચરણ
ધામાંશ્રય યુક્ત) પોતાના પ્રભુની કૃપાથી ત પતામાં
જીવનો નિવાસ પામી જીવતાંજ અલૌકીકાનંદાનુભવ
સંપ્રાપ્ત કરી શકે છે.

એ લક્ષ શુદ્ધ આચાર વિચારવાળા નિર્મલ મનના
અતિ હૃદય અમલોદ્ધારથી પુનિત સત્યમય સુદૃઢ સંકલ્પ
ભાવનાના પ્રભાવે કરીને કદ દેક ધારી વૈષ્ણવ સંજ્ઞા
નોજ વેલ વિરાગવાળી પ્રતિ યડેજ બલે ત્યાગી હોય
અથવા ગદાભરી હોય પણ અંતઃકરણથી કુવિષય
કુચક્ષેત્ર કલકલિનો મારા ખસેડીને અવશ્ય પોતાનું
કલ્યાણ પામી શકે છે.

કદ આશ્રયથી દીવતા કદિ પામે છે કેમકે
પ્રાણ પ્રકૃતિનો પ્રતિબંધ તણ્ણવાના વિમર્શનથી વ્યર્થ
ગમન થએલા અવતારોનું દુઃખાવલોકન સહેજ રીતે

સમજતાં ને પ્રત્યક્ષમા સૃષ્ટિ વિષે અનેક પ્રકારોનું નિરીક્ષણ થવાથી પણ ગુરુ ઇષ્ટનો આશ્રય દ્રઢ બનતા ટેક નીચમ નેક નિભાવવા અંતર્યામીની અનુકરણ અ-કળિત રીતે ત્યારેજ થાય છે કે જ્યારે નિર્માન નિર્મોલ નિર્ગદંકારી અને મમતા રહીત આ પ્રાણિ બને છે.

એ પ્રમાણે પોતાનો આત્મા વિમલ બનવાથી અજ્ઞાન આવરણ દુર થતાં મન ઇશ્વરમા લીન થવાથી વિક્ષેપ વ્યાધિનું નીવારણ દેવતાઓ કરે છે જો વૈષ્ણવ એકાગ્ર ભાવે અનન્યતાવાનબને છે તો, વળી પ્રાગ્મ્ય ભોગ પણ સર્વેશ્વર સ્થાપવા અનેક પ્રકારે સ્વકીય મંત વૈષ્ણવોની સત્સંગની દર્શન દે સહવાસ જન્ય સત્ય સુચી ભક્તી સ્મરણ સુખ જ્ઞાવ આપી પોતાના બાંધા નું શ્રીદ શાળવા આપે આપ સર્વસ્થળમાં પરવરી પ્રગટ પ્રતીતિ સંપ્રાપ્ત કરાવી શરણ સુખ દે છે. તો આપણને જે અવતાર મળેલો તે ઉત્તમ માની પોત પોતાના વંશુશ્રિમ ધર્મને અનુસરતાં નિજ ભાગ્ય સંકારાનું ફલ જે કંઈ સંપ્રાપ્ત સ્થિતી વૃત્તી તેમાં સાનંદ

સંતોષ યુક્ત બની તૃષ્ણાનો ત્યાગ કરી સ્વધર્મનિસાંન
વર્તતાં આત્મ શ્રેયસોન્નત્યર્થે પરમેશ્વર પ્રણીધાનજ સં-
પ્રાપ્ત કરવું એ શીવાય બીજા શંકા ન મારતાં ગુરૂ ઉપદેશ
પ્રમાણે પ્રાણ સંરક્ષણ પરાયણતા શ્રીપરબ્રહ્મ પુરાણ
પુરૂષોત્તમ મંડિતગુરૂ આરાધનાનેજ સમજી સર્વે પ્રકારે
કળામિત્ર કલત્રપુત્રાદિ સહીતનું કલ્યાણ મચ્છવું.

સંતશેવા ગુરૂશેવા બ્રાહ્મશેવા ગો ગરીબ પક્ષીપ્રાણી
આદિની શેવા યજ્ઞશક્તી ઉપકાર અન્ન પ્રદાનાદિ વડે
બૃષ્ટિ સમષ્ટિનું હીત કરવાથીજ પોતાનું હીત થાય છે
એ બાબત વિસરવા જોવી નથી. કારણકે આદુનિયાંમાં
આવી સાથે સત્ય સ્વધર્મ મય બાવના ધરી પરોપકાર
યોગ્યતાનુસાર સુપાત્ર સંસેવન નામસ્મર્ણ તપ વ્રત સંયમ
ધ્યાન નિષ્ઠા યુક્ત સુકૃત કરાવાં આવે તેજ લાહાવ
અલૌકીક લાભ નો લેઈ યશ મેળવવો તે પણ ન્યાય
નીત્યનુ યોગ્યજ મેળવવો નકામો વખત ન ગુમાવતાંજ
આ પ્રકારે સમજ્યો તેજ આ જગતમાં આવી જાયો
એમ જાણવું જોઈએ.

જેમ કાંઈ પાયામાંથીજ કામ સારું કરે તે
 તેના ઇમારત આબાદ બને છે તેમ ગુરુ દીક્ષા પામ્યા
 વ્યાંથીજ જો સમજીને સારી રીતે જોને સ્વધર્મ સત
 ક્રિયા સાચવી પુણ્ય સ્મરણનો પાયો સુધાર્યો તેને સર્વ
 પ્રકારે શ્રી ઈષ્ટ ગુરુ ઉપાસનાની સખળ સત્તાથી સર્વ
 શ્રેયઃસાધન સાધી લીધું તે પ્રશ્નર પ્રાપ્તીની ઇમારત
 આબાદ થઈ એમ જાણી લેવું ને તેનું કંઈપણ ગુમા
 ન હૃદયમાં ઉપજવા દેવું નહીં કારણ કે એટલે દરજ્જે
 પાહચતાં સુધીમાં પણ કાળ માયાના અંશ મોઝે કરી
 ને જોટલી વ્યાધી નિસરી ગઈ હોય તેઓનાં મૂળ
 તત્વ ગુમાનપણાની મદદ મળતાં પાછાં પાંગરી આ
 ત્માનો વિદ્ય અટકાવી અધઃપાત કરાવે છે તે સારું
 સદ્ગુરુની આપેલી શરણ બાવના, દીનતા, આધીનતા
 તથા આશ્રય અનુભવ સ્મરણ સર્વસ્વ તત્ત્વસાર નામ
 ધામ સ્વરૂપ ધ્યાન લીલા ચરિત ગુણ ગાનાદી સંભા-
 ગીને સાચવી રાખવાં તે એવી રીતે કે જેમ ગૃહસ્થ
 વશિક્ક અતુલ દ્રવ્યને અવેરી જાણે જીરવી જાણે તથા
 એનો સૌંવ સદુપયોગ કરી શકે છે. ને તેના ધરની

૫૮-૧૫૬' રીતી નીતીરસ મય અનંત દેહાય યશ પ્રમા
 શિક્ષતા સંપુર્ણ પ્રાપ્તી બલે છે. નેક ટેક આખર
 માયવી શકે છે તેવુંજ દુનીયા વખાણુ કરે છે જો રી-
 તં પોતાના પ્રજ્ઞને વશ કરી અંતે વૈભવ અંવરવામા
 સત્ય થત પૂર્વક પવિત્ર રહેણી કહેણી સાચવવામાં
 પાતાનુંજ પુર પ્રમાણિક્ષણ નિર્લેપતા દ્રઢતા સહન
 ગતિ સ્મરણ ભાવનાદિ ગુણો વિગંક વિચાર યુક્ત
 તલુક (બાહોશી-ઉજેહ) અર્થાત હાહાપાત્ર (અંત
 ની ઉધોણી બુદ્ધિ જેવી હોય તેવુંજ સર્વ કામ સુધરે
 છે. તે પોતાની હુંશ મુજબ) સુખ શાંતિદદ નિવરે
 છે ને તેવા રસીક સંત ભક્તોનાજ વ્યાખ્યાનો શ્રવણ
 કરવાથી ભક્તિ પ્રીતી વૃદ્ધિ પામેલા અનંત વૈષ્ણવો
 આ યુગ યુગમાં નિવડેલા છે જેની કષ્ટાઓ સાંભ
 પુતાણામાં માહાત્મા પુરષોએ મહુ વર્ણન કરી પોતા-
 નું જીવન ધન્ય માન્યું છે એ સુખ આપણામાં ઉષર
 તે માટે આ સરર્વે શીક્ષા વચને સ્મરણમાં રાખી
 પત્રીત્ર ભાવે જળ કમળ ન્યાયને અનુસરી વર્તવું
 જોએ.

વિષદેના પામીને કોઈની નિંદા ન કરવી તેમ પોતાના
 મન ગુરુની આજ્ઞાને અનુસરી સ્વધર્મ સંપ્રદાય રીતી
 પ્રમાણે ગુરુગોવિન્દ ગાયુગાન કરવામાં માનસીક ધ્યાન
 અમરણે શ્રી કૃષ્ણગુરુના પરમ ભક્તોનાં ચરિત શ્રવણ
 વર્ણન મનન નિરંતર નિજધર્મ નામની શેવા આત્મા
 પરમાત્માની તર્કીનતા યુક્ત તાદ્રશી ભાવે સદૈવ
 સમ્યક્પણે સુધારણ કરવાથી અહર્નિશ અજ્ઞાનઆવ-
 રોગ ગંઢવ્ય વિકલ્પ દુર કરી શ્વેક અરણ આશ્રયાનંદાનું
 ભવનોજ અનુભવ પ્રભાવ પતિવ્રતાસમ ભક્તિ નીતીની
 રીતી પ્રમાણે વિપાસના યોગ સિદ્ધ કરી અવતાર ધન્ય
 ધન્ય કરેલા.

નિત્ય પ્રમાણે ઉઠી સૌમ્ય મુખમાર્જન કરી બની
 આવે તો સ્નાન કરીને હૃદય મંદીરમાં સહગુરુ સ્વરૂપ
 ધામ વિષે નિબંધ દેખ જ્યોતિને અંપ્રાપ્ત થતાં (૧)
 સંગલ આસતી કરવી પછી નિત્ય સ્નાન પાદ પંચક્રિ
 કરી બાજુ પ્રજ્ઞા સ્વધર્મને ક્ષતિ ન પોહો.

કરવી પછી પ્રસાદ સામગ્રી તુલસી સમરપીત યજ્ઞલી
અંતરાત્માને આરોગાવી મધ્યાન્દ સમયે (૨) સારંગ
પદ સંકીર્તન કરી સંધ્યા વખતે (૩) સંધ્યા આરતી
મધ્ય રાત્રે (૪) બિહાગ પદ્ધતું સંકીર્તન અને પાછલી
રાત્રીએ (૫) પંચમ પદ કીર્તન કરતાં પ્રભુ ભાવમય
સાત્વિકપ્રવાહ સમન્વિત શાન્તિ ભક્તિવાળું મન શ્રી હંફ
ગુરુ સ્વરૂપ ધામ આત્મારાગ વિષેનું શુદ્ધ અનં નિષ્કામ
પણ્થાથી સુસ્થિર રાખીને અખંડ અલૌકિક પરમાનંદ
સુખમાં ચિરસ્થાયી બનવું.

એ પ્રમાણે અભ્યાસ રાખવાથી જનમૃત સ્વપ્ન સુ-
ષ્મિ અને તૂયાં એ ચારે અવસ્થા છધરી આરાધના
યુક્ત બને છે તે માટે મુખ્ય એક બાબત એ યાદ
રાખવી જોઈએ કે જેવું અત્યંત વિસ્મૃતિ વાળું મહોદ્
મૃત્યું છે તેવીજ રીતે નિદ્રા તે પણ નાનું (સ્વરૂપ)
મૃત્યું છે તેના અંતરગત જેવા સ્વપ્ન વિકારો ઉર્જા છે
તેવીજ રીતે આ સંસાર પણ એક મહોદ્ સ્વપ્ન છે
અને ચોરાસીબંધન વાળો છે તેને ટાળવા માટે બહા-

રનો અને જાંતરનો જે પરમેશ્વર, જિજ્ઞાસના સમેત
પવિત્ર અને ભક્તિમય તપઃસ્વાધ્યાય સ્મરણ પ્રીતિ
વિરક્તિ વ્યવહાર શ્રીગુરુ શ્રોત્રિન્દ્ર આજ્ઞાનુસાર સ્વાત્મ
સ્મૃત્યનુકૂલ પરચક્ત પરમાત્માસક્તિ વાળો હોય તો
અનેક પ્રકારનાં કમેશ્ચી છુટી શકાય છે.

એક શ્રી પુરાણ પુરુષોત્તમ પ્રબુના નામ સ્મરણના
પતાપે આ સર્વે લાભપામવા માટે સર્વે સંત વૈષ્ણવોએ
પવિત્ર કરણી સત્ય ચક્રતિ સ્વધર્મ ક્રિયા સુધારવા
માટે સદૈવ સદાયરણ સખનું વસ્ત્ર પવિત્ર વપુઃ(કાયા)
પણ પવિત્ર, મન પવિત્ર, ધન પણ પવિત્ર બાવે યોગ્ય
રીત્યા સ્વક્રીય વ્રત્યનુસારજ કોમનિ દુઃખ ન દેતાંજ સંપ્રાપ્ત
સર્વાન્તિયોમિની શ્રેષ્ઠાથી મળે તેજ પવિત્ર છે ને
તેજ રહેવાનું એથીજ સખી થવાય જાણુ ઉપયોગી
તથી એમ જાણી સંતોષ બંગ ન થવું આ બધું કારણ
ધ્યાન સ્મરણ ને શાંતિ સાચવવા બુલાય નહીં તેજ
આમજ આત્માનો અભ્યુદય થાય છે.

આત્મા વિષે પરમાત્માનો આવિર્ભાવ સદૈવ વર્દિ

પામે ને તે સ્થિર રહે તે માટે ગ્રામ્યા પામુ પવિત્ર રાખવી
 એકથી આરંભી પાંચ માલા સુધી અથવા યથા રચી (ગુરુએ
 આપેલા મંત્ર તે સર્વ તવસાદ વસ્તુ મંત્ર માગ્ને
 સાર પરમ તારક મહામંત્ર સાર શુદ્ધ જે નામ ઉપ-
 દેશ્યું તે પંચાક્ષર આદિ નામ મંત્રોજ ઉદ્ધાર કાઢક
 છે એથી) તુલસી માલા લેઈ નામ મંત્ર જપણે ને
 પછી કંઈપણ ખોલવું નહી હૃદયમાં રમણું ધ્યાન
 રિથરાવી નિરંજન ગુરુદેવના અંકે (ખોળે) મરતક મુઠ્ઠી
 નિર્ભય શયન કરવાથી આખા દીવસમા પ્રગટેલી અતેક
 ગ્રમિયોનો વેગ શાન્ત થાય છે દેખેલી કે સાંભળેલી વસ્તુ
 જાન્ય સ્વપ્ન વિકૃતિ થતિ નથી ને કોઈ અલૌકિક
 આનંદ મળે છે. એ ઉપરાન્ત એવા અભ્યાસી જનને
 જાગતાં સોતાં બેસતાં ઉઠતાં જમતાં રમતાં પણ પ્રભુ
 નામ ઉચ્ચારણ કરવાથી શુદ્ધાત્મી રામનામનો નિવાસ
 થાય છે ને ગુરુમંત્ર યુક્ત અભ્યાસ વધવાથી સિદ્ધસુરના
 પ્રતાપે એ નામ હૃદયમાં વસવાથી તેમાંથી સ્વરૂપ
 સાક્ષાત્કાર પ્રગટતાં પંચાયતન પૂજા મૈત્રુક્ષ પામવાથી
 પંચાક્ષર મંત્રાદિનો લાભ આપો આપ સંપાદીત થાય

છે જ્યારે દેખેલુ સામળેલું ભોગવેલુ જગતનું લાન
 બુલિ જવાય ત્યારેજ આ અલ્પજ્ઞ લાભ મળે. એ
 શિવાય એ સ્થિતિએ પહોચી શકાતું નથી એવો અ-
 ન્યાસ કરવા માટે મુમુક્ષુજનોએ સતત પ્રયાસ શ્રીગુર
 કેપદાદિ રીતે કરવો જોઈ જન્મ મરણ સુધરી જાય
 અને એવું રમણુ પ્યાન ઉપજે ને નામ રહતાં જે
 પ્રાણ છુટી પ્રભુમા વસાવી શકાય તો સર્વે કારણ સહાય
 થાય ગુરૂને પણ પ્રભુના દરબારમાં ધન્યવાદ મળે તે
 માટે આ સર્વે લક્ષમાં લેઈને છટ ગુરૂની અભેદભાવે
 પાસના કરી ગુરૂ આપના સ્વરૂપ છે છટ પિતા સ્વરૂપ
 જે સંત વૈષ્ણવ બ્રાહ્મ બંધવેલું સ્વરૂપ છે એમ બાણુ
 દુનિયાની સમાજ કરતાં. ધાર્મિક સમાજ બધે લોકમંત્ર
 સહાય રાહી અપવાદ છે એથી સાચા સંતો અને
 સાચા વૈષ્ણવો શુભ લક્ષણ પ્રમાણથી પારખીને ધર્મ
 નીવી સાચ સ્વધર્મમાળ્યાધ ન આવે તેવી પ્રકારતો
 ધાર્મિક નેક રાખવા ધર્મ સમંધમાં સંસારિક (બાહ્ય
 ઉદારિક) કર્મના પ્રસન્ન પાડવો નહી જોઈ સ્વધર્મ
 સાચવ્યો શકાય છે. સ્વધર્મ અને ધર્મમા અંતરબોજ કે

છે કે જેમ પતિવ્રતા પોતાના ઇષ્ટ (સ્વામીના) શેવા માં તદ્દપ ભાવ રાખે છે તે કોઈને સમજી શકતો નથી ને જાણવા દેવી નહીં જોઈએ તેજ મર્યાદા છે એ પ્ર માણે પોતાની ઇષ્ટ વિપાસના સાચવવી. ને સંગાસખ્ય-ધીની ગૃહરીતી અનુસાર સરવે કૃણ ધર્મ સાચવવોજ જોઈએ એવી રીતે ધર્મ અને સ્વધર્મમાં વતર્કિની દ્વંદ્વ ટેક સત્યઘટ નીતીરીતી સંભાળી રાખવાંથીજ કલ્યાણ થાય છે ને સત્ય પ્રતાપેજ સ્વધર્મ સ્થાપી શાંતી પ્રદ નિવડે છે.

૩

વિપાસના પાઠ્યા પછી મૂળમંગથી સદૈવ આસાધ્યાસ સંગાથે સ્મરણ વૃદ્ધી કરવાનો અભ્યાસ પાઠવો અપવિત્ર પણે રહેવું નહીં. પ્રણ લીધું તે અશબર પાળવું એકાંતે ચાહે એકલા હાથે તો પણ અંતર બાહ્યરૂપર અનંત ચક્ષુથી જોઈ રહેલા છે તે વારતે ભુક્ષેષુકે પણ કોઈ વાતથી મર્યાદા ભંગ થવાય તેવું કંઈપણ અયોગ્ય વર્તન નહીં કરવું જોઈએ જોને પ્રકૃતિ કાલી નાંખેલી તેનાં મૂળ આતન વિષે પૂર્વ પ્રારબ્ધથી પાસ પડે લા અમાનના અશુદ્ધ આવરણ રૂપે પાછાં પાંખરે

નાર્દી તે માટે બાહુજ શુદ્ધ બાવથી સરવે કુટિલ કષ્ટ પ્રદ કામનાઓના ત્યાગ કરી ઘણીજ માવધાનીથી વતવું જોઈએ.

અટલ પ્રાણધારી વૈષ્ણવોએ પુરાતન વહિવટ પ્રમાણે પ્રાણ પાળવું અને બાનાધારી અને આજ્ઞાનુસારી વૈષ્ણવોએ પાળપાતાની સત્ય બક્ષીની વૃદ્ધી પ્રીતી નીતીનેકટક નિયમ રીતી સાચવી બંધ સંસારી છતાં શાસ્ત્ર આગા પ્રમાણે હંસવ્રતી પરાયણ ધર્મવ્રત પ્રમાણે અનુસરતા સંસાર યાત્રા નિબવવામા પ્રભુકૃપાજ સર્વ સાધન પ્રદ છે એવું વિશ્વાસમય મન ગ્રિયર કરી પરિણામે અંતર થી સાર્યા સંત પ્રતી સંપાદન થઈ શકે તેવા ગુણ લક્ષણોના સ્વીકાર કરવો. ચિતવન એ અવશ્ય રહેવું જોઈએ કે અંતે પાતાનુ શ્રેય થાય ફળનો ઉદ્ધાર થાય પ્રાણનુ કલ્યાણ પરમેશ્વરમાં નિવાસ પામવાથી કરી શકાય ભવભ્રમણ દળે અને અપાંડીત આત્મા પરમાત્માના ધામમા નિરતર રહે એજ મોક્ષ લાભ સમજવો જોઈ નિજ વસ્તુનો વિયોગ કદાપિ ન અને તેમ નિવૃત્તિ પરાયાન થવા ન શેષા સમર્પ સુખ આ

તમાના મધ્યેજ પરમાત્માના સાક્ષાત્કારથી પ્રાપ્ત કરી
 શકાય એમ કરવું. ઉપાસનાનો અર્થ એ જાગૃત્વો જો-
 ણ્યે કે ઇષ્ટ સમીપતાનો લાભ થવા માટે ઇષ્ટગુરની
 આરાધના છે તેથી આરાધના પાળી પ્રભુથી વિમુખ
 ગુર સતગુરથી વિમુખ ધર્મ સ્વધર્મ સત્કર્મથી વિમુખ
 કદાપી ન થવાય તેવીજ હંસની આસ્રિ ચલગતમાં ચૂક
 ન પડે તેજ ઉપાસનાનું ફળ પ્રાપ્ત થઈ શકાય છે માટે
 તેનો પ્રયત્ન કરવો કે જોઈ આ મનુષ્ય અવતારમાં
 આવ્યા તે કેશ કેમદ્ર ન નીવડે તેવું કરવું જોઈએ.
 પોતાના હૃદય સંદિરમાં સદગુર સ્વરૂપ વિશે નિચેઈ
 દેવની ધારણા ધરી ૧ આવાહન (દયાન) ૨ આસન
 ૩ પાદ ૪ અર્ચન ૫ આત્મન ૬ મધુપર્ક ૭ સ્નાન
 ૮ વસ્ત્ર ૯ ઉપવીત આભરણ ૧૦ ચંદન ૧૧ પુષ્પ
 ૧૨ ઘૂમ ૧૩ દીપ ૧૪ નૈવેદ્ય ૧૫ આત્મન ૧૬ તામ્બૂ-
 લાદિ મુખવાસ (ભેટ દક્ષણા ૧ પ્રદક્ષણા ૨ આસિત
 ૩ સ્તુતિ ૪ શેવા ૫ સ્મર્ણ ૬ સત્સંગ ૭ દર્શન ૮
 કાતનાલાપ ૯ શયન (પોદા મણી) ૧૦ અર્ચન ૭વીસ
 ઉપચારોની પવિત્ર ભક્તિથી ભાસાર અંત આભવન્તર

ગંગા (પૂજન) નિત્ય નિયમ પ્રમાણે (સ્વરૂપ પુસ્તક માત્રા શ્રી ટુંદાવન(શ્રીતુલસી ક્યારે) શ્રી વિષ્ણુ નારાયણ શ્રી સૂર્ય અને ચંદ્ર મંડલમાં અને શ્રીહરિ ગુરુ સંત સદ્ગુરુ માતપિતા પૂજ્ય વિદ્વાન મહાત્મા વિપ્ર ધેનું ગંગા યમુનાતીર્થ ધામ શ્રીપર અહ્મ નિવાસ ક્ષેત્રાદિય નં પાતાનું અર્ચ્ય વસ્તુ શ્રીગુરુ કૃપાથી સંપ્રાપ્ત હો) તે સ્વરૂપનું સમર્ચન કરી આત્મ ધામની મધ્યે શ્રી પરમેશ્વરનું આવિર્ભાવિ પામી અંતરનિષ્ટ બની ધ્યાન મ્દ થવાની ધારણા વૃદ્ધિ પ્રતિદીન કરવી.

શ્રી ટુંદા માતુશીને ક્યારે મંદીરમાં કે ઘરમાં ધીની દોવા બે બત્તીનો કરી પવીત્ર આસન ઉપર પદ્માસન અથવા અુપાસનથી સાવધાનપણે બેસીને નામ મંત્ર રંમાળું પાતાની ધર્મપૃથ્થા પ્રમાણે કીર્તન પાઠ સહીત ભક્તિના નિયમો પરીપૂર્ણ કર્યા પછીજ બીજો પવિત્ર વ્યવસાય દેહના અંગેસંલગ્ન હોય તે સંબંધી પ્રવૃત્તિ કરવી તે સ્વધર્મ નિષ્ઠાતપના પ્રતાપે યથાશક્તિ કલ નિવરે છે જેનું પરિણામ પ્રભુકૃપામય આવે તેવો અતિ

શ્રેષ્ઠ વ્યવહાર સત્ય સુકૃત ધર્મ નીત્યનુંદ્રલ કરવાના
નિશ્ચય રાખવો તેમાં ચૂકવું નહીં.

કારણ કે આ શરીર નિર્વાહ આદિના અંગે કામ
ક્રોધ લોભ મોહ મદમચ્છરાદિ વિકારો સર્વ કરતાં પણ
વિશેષ વ્યાધિમાં નાખે છે તે સારૂ શ્રી હશ્વર આધાર
રહેનાર સન્મતીમાન સજ્જનોએ જોણે ગર્ભસંરક્ષણ
કરી આસૃષ્ટી વૈભવમાં અવતાર આપ્યો છે એના આશ્રિત
જનાતમાઓની સ્તીતિ તે સર્વેશ્વર કેવી રીતે સુધારેછે
તેનો દ્રઢ ભરૂંઆ ધરી યથા શક્તિ પવિત્ર પ્રકારે ઉચ્ચ
ભક્તિવ્રત મયીમતિનો સદુપયોગ કરવાનું પુરૂષાર્થ
(પ્રયત્ન) નિજેષ્ટગુરૂ કૃપાના આશ્રયીજ કરવો
તે કંઈ સુખદુઃખ ઉપજે તે એની પૂર્ણકરણાનુ કિત્તમજ
જળ છે એ કરતા ભરતાને જ કંઈ વિચારીને ક્યું હશે
તે સારાનેજ માટે એમ સમજી સહી લેવું જોઈએ
શાથી કે અનેક જન્મોનું સંચીત એકજ અવતારમાં
જાગવાડી પોતાનાથી અળગો ન બને તેવોજ લાભ
આપવા અંતર્યામીની કુદરતી લીલા હોય તે અસ્પષ્ટ

એમાણસ જાતી ક્યાંથી જાણી શકે એના અનુગૃહથી સમજાવે દેખાડે ને ડગલાં ભરાવે તેટલુંજ સમજાવ. જેવાય કે પગલું ભરી શકાય બાકી આપણા અધિકારમાં કંઈ હજી નહીં. કેવળ એનું નામ સ્મરણ (આરાધન) કરતાં જેમ પ્રભુ રાખે તેમજ આ વિશ્વમા સર્વે રહી શકે છે એ નિર્વિવાદ છે તો આ શરીર યાત્રા સમજાવ કરવા સત્ય માર્ગ પરમેશ્વર હિંપાસનાજ આપણુ જીવનો ઉદ્ધાર કારક છે.

એથી આ જીવાત્મા સંકેતે બધા સાગરનો પાર પામી પરમપદ (સદ્ગતિ) પામી શકે છે વળી કળિયુગમા અનેક સાધનો સાધી શકવા કાંઈ પણ પ્રાણી શક્તી માનુ જાતી શકે તેમ ન હોવાથી એક ઈશ્વર નામનોજ આધાર ઐતિ સ્મૃતિ પુરાણ પ્રતિપાદન કરે છે સંતગુરુ આચાર્ય સદ્ગુરુ સ્વરૂપોએ એજ નિર્ધાર કરી ઉપદેશ્યુ છે શ્રી તુલસીદાસજી મહારાજે પણ આપાઠ

“કલિયુગ કેવલ નામ આધારા; જહિસુમિરત કિત રિય બધ પારા” એ પ્રમાણે અનેક ગ્રંથોના આધારે .

નં રામાયણમાં આપ્યું છે તે સખલ સાધન અધમ
 હિદ્ધારણ પતિતપાવન શ્રીપુરાણ પુરુષોત્તમ આદીપુરુષ
 પરબ્રહ્મનું શ્રી રામનામ મહામંત્ર સદ્ગુરુ નામ સદ
 આરાધના પંચાક્ષર મંત્ર તત્વસાર શબ્દ નીજ નામ
 સ્મરણ છે એ કદાપી વીસાનું નહીં હરતાં કરતા
 શ્વાસોશ્વાસ ક્રિતાં બેસતાં જમતાં જળપીતાં સૂતાં
 (નીદ્રામાં) સ્વપ્નમાં પણ શ્વાસ કેન્દ્રધ્યાન લેતાં અબ્યાસ
 એવો પાડવો જોઈએ કે રમે ગગના સદ્ગુરુએ આપેલા
 નામામૃત રસ વીસ્તરવાથી રોમરોમ શ્રી સદ્ગુરુ ઈષ્ટ
 સમન્વિત આ પિંડમાપ્રાણાત્માત્મદ્રૂપ બની જીવતાંજ
 પરમ લાભ પામે તેવું એક રસ મન બનાવી ઢેવું
 જોઈએ.

૪

ઉપાસના લેનાર બ્રાહ્મણ ક્ષત્રી વૈશ્ય શૂદ્ર (સ્ત્રી પુરુષ
 બાલ વૃદ્ધ યુવા) ગમે તે વર્ણના ગમે તે અવસ્થામાં
 સર્વ પ્રાણી પાતાના આત્મા વિષે અનેક જન્મોનાં
 પુણ્યોનો ઉદય પામવાથીજ જે સમયે શ્રદ્ધા વૈરાગ્ય

ભાવના ઉપજે તેજ અવસ્થામાં તિલક તુલસી કંડી
 પ્રભુનામ મંત્ર પામી કૃતાર્થ બનીને ભક્તિ વ્રત તપ
 સંયમ નિયમ સાધી શક્યાને સત્પાત્રતા (સદ્ અ-
 ધિકાર) પામવાથી પોતાની દિવ્ય દ્રષ્ટીને પામી સર્વ
 સંસાર ભરમાં ઇષ્ટ ગુરૂનાં સ્વરૂપાનું દર્શન કરી શકે
 છે, તેમ સુચી ભાવે શેવા સ્મરૂ કરી અલૌકીકભાવના
 ધારી અલબ્ય લાભ લેઈ શકે છે. માટે ગુરૂ આરા
 શિક્ષા મુજબ પોતાનું ખટકર્મ નહીં વિસારતાં હંમેશ
 નિત્ય નિત્ય અનૂપમ ઉમંગો (ઉત્સાહ ધરી) આનંદ
 ઉચ્છવ મયહૃદય અતિ ક્રોમળ પરમ પવિત્ર સાક્ષાત્
 પ્રભુવિરાજીત રહે તેવા દેહ(આ મનુષ્ય તન)માં આવી
 જીવાત્મા કલ્યાણ સ્વરૂપ બને છે અને સ્વધર્મ રીત્ય
 નુસાર ભક્તિ વૃદ્ધી કરે છે બીજાઓની ભક્તિ વૃદ્ધી
 કરાવે છે ને ગુરૂદ્વેષનો જ્યજ્ઞકાર વર્તાવે છે. એ સર્વે
 આનંદ શ્રી વૃંદા માતૃશ્રી તે ગાયત્રી સર્વ દેવતામય
 અને સમસ્ત દેવી મય તીર્થ ધામ ક્ષેત્ર પ્રભુ સ્વરૂપ
 મય હોવાથી સદૈવ શેવા સધી શકે તે સારૂ શ્રીવરબ્રહ્મ
 વિષ્ણુ નારાયણ રૂપે અને અનાદિસિદ્ધ શ્રી આદિ

ભક્તિ માતૃશ્રીનું સ્વરૂપ શ્રી તુલસીજી છે. તે પ્રત્યક્ષમાં
 ભક્તજનોના મનોગ્ધ પર્ણ કરવા અધિભુત સ્વરૂપે
 અર્ચાવતારે આ બ્રહ્માણ્ડમાં આવિર્ભવને (પ્રગટતાને)
 અંગીકાર કરી વિરાજેલા છે તેથી ચારે સમ્પ્રદાયોના
 અર્ચાર્થ વયોએ. એમની મુખ્ય આરાધના ઉપદેશી છે
 તે માટે “તિલક તુલસીનામ આયુધ ઉધર્મા શ્રીનાથ
 સ્મૃતી એકે સાંભળ્યું આપિયાં વંચવ હાય” એવું
 શ્રી શેષાવતાર અધ્યાયજી મહારાજશ્રીનું વચન છે એના
 આશ્રય તે અંતર્યામીના સાક્ષાત્ મહાશ્રય છે. વારને
 મૂળમંત્રથી તિલક તનના મર્મ ગ્યાના પાર (હાન્શ)
 ઠેકાણે (૧ લલાટ ૨ ઉદર ૩ હૃદય ૪ કંઠ ૫ જમણી
 કૂખ ૬ ડાબી બીકૂખ ૭ જમણી ભૂજ (હાથ) ૮ ડાબી
 ભૂજ ૯ કંઠ પાછળ ૧૦ કનિઠા પગપાડે ૧૧ ડાબો
 પગ ૧૨ જમણો પગ) અને સદ્ગુણ સંપ્રદાયેષ્ટ
 સ્થાનતાલુ તેને શ્રીનિકેતન બિન્દુરૂપ શ્રી સીતાજી અથવા
 સ્વામિનીજીના નીવાસ ભૂત અર્થ મ ગાત્રમક કેટલ અંક
 જાતી ભક્તો શ્રીચતુર્ભુજ મહાત્મા નાદિ શ્રોતૃકદ્વારા
 ની પૃથગુસાર ધારણ કરવામાં આવે છે તેથી તિલક

સાધ્વિ દાદશ (સાઃ આઃ) શ્રી પદ્મહાસપાદુકા મંદિર તથા
 અન્યરૂપે અને દેવત્રયમય પદ્મ કટલાએક મદાત્મા-
 એએ કન્યાણુ કાંક શ્રી દૃષ્ટ દેવતા ચંદ્રરૂપે સવે
 શ્વરે સર્વાન્તયામીની દ્રેષ્ટ છાપ સ્વીકારી ઉભય લોકમા
 કૃતકૃત્ય કાંક છે તે શાસ્ત્રાકૃત મદર્ગાતપ્રદ શ્રીમંત્રીયંદન
 પ્રસારી વિગરથી વૈષ્ણવોઅ સમન્ત તીથ ન્તાનાદિ
 કલપ્રત દૃષ્ટગુડની અનન્ય ભક્તી પ્રાપ્તી અને પરિવ્ર
 પ્રીતી પ્રદ્રવ્યથે સદૃશ શુદ્ધ શરીરે ઉપર ધ્યાનુ કરવા
 વંત્રએ

એ પછી શુદ્ધ જળાંત્રા મળેલો લોટો બરી શ્રીવૃન્દા-
 જીને ચઢાવા ચઢત પુરથી પુજા કરી ધુપ દીપાદી
 સમર્પિ ત્યા ન કરી સકાય તે દેવ મંદિરમા અથવા
 ગુરૂદ્વારકે પોતાના ઘરમા પરિવ્ર સ્થાન આસન પર
 પ્રજાને પૂર્વમા એ પછી પશ્ચિમ મુખ અને રાત્રિએ
 ઉત્તર દાશા તરફ મુખ કરી નિત્ય નિયમ કરી લેવો
 અટલુ રમણ (ધ્યાનમા) રાખવું જોઈએ કે દેવમુર
 સ્થાનના આગળ પૃષ્ઠે (પાછળ) કે ડાબી બાજુએ

જપ હોમ નમસ્કાર (શાસ્ત્ર આજ્ઞાનુસાર) થતા નથી
માટે જમણી બાજુ રહી ઇષ્ટગુરુને પ્રણામાદિ કરવા.

શ્રીતુલસી સ્વધર્મ પુસ્તક શ્રીઈષ્ટ ગુરુદેવની યથા શક્તી
પ્રદક્ષિણાઓ કરવી જોઈએ તેમા ચાર પાચ પ્રદક્ષિણા
ઓ તો જરૂર કરવી તે વખતે ઈરણ્યગતિ મંત્ર ૧૦૮
વાર જપવોજ જોઈએ. નેમ શ્રી સૂર્ય નાગયજુને ૬૧
દશ (બાર વખત) વંદન (પગે લાગવું) નુતિ પ્રાર્થના
દિ તેમા નિવાસીત શ્રી ઇષ્ટ ગુરુનામનુ) કરવું જોઈએ.
જેનાથી રોગાદિ નિવૃત્તિને પામતા સદૈવ સાત્ત્વક પ્રસાદ
આત્મામાં ઉદય પામી રહે છે એ પછી જમવાની તયારી
થાય એટલે સોત્સાહ આવે શ્રીવૃંદાજીના ખરી પડેલા
તુલસી પત્ર એક ડાબડીમા ભરી રાખેલા હોય તેમાથી
શ્રી ઇષ્ટ સેવા સન્મુખ સુચી અને ઐષ્ટ વ્યવસ્થાથી
પવિત્ર પાત્રોમા જલ અદિ સામગ્રી શ્રી ગંગાચમુના
તુલસી દલ જળનું પ્રોક્ષણ કરી તેમાથી માળાજી કે
તુલસી પત્ર પધરાવી જાળ શ્રીકૃપાનાથને આરોગ્યવી
એ પ્રસાદ સરવેને વેંચી અથવા મહાપાકમા પધરાવી

પાતપોતાની વર્ણધર્મ આશ્રમની રીતી નીતિ પ્રમાણે પોતાને અર્થે જે સામગ્રી હોય તે પણ સ્વધર્મ પૃથાગ્ સાર આચાર વિચાર સબાળી શ્રી ઇષ્ટ ગુરુદેવને આરોગ્યાર્થે પછી પોતે પ્રભુની પ્રસાદીનો આહાર કરવો મૌન પણે ગ્રાસો ગ્રાસે શ્રીગોવિન્દ શ્રીગુરુદેવ સતગુરુ ઇષ્ટનાં નામ સ્મરણ ઉચ્ચારણ કરતા જે જમતામા આવે તો એ લીધેજો પ્રસાદ અંગે અંગ અંત રંગે રંગે અલૌકિક અમૃતાન્સવાદનના સાજા આપે છે ને ભક્તિ પુષ્ટિ સંતુષ્ટિ પૂરક શ્રી ઇષ્ટ સદ્ગુરુ દેવની કૃપા દ્રષ્ટિનો પાન્ય સંપ્રાપ્ત કરાવે છે

આ નિયમે સર્વે રહસ્ય ગ્રંથોના સાર રૂપ બાણી પોતાના ધાર્મિક પ્રભાવાનુ દૂળ પરિવાર કુટુંબ્યાદિ હી કિત આ બાલ વૃદ્ધ યુવા સ્ત્રી પુરુષ સમુદાયે શ્રીસદ્ગુરુ સમર્થ સર્વેશ્વર અંતર્યામી ઇષ્ટગુરુદેવની આરાધ્ય સમજી પોતાની પરમ પવિત્ર ભક્તિ ભાવ અને સુગી શ્રેષ્ઠ સર્વસુખ પ્રદ પરોપકારીણી સત્ય શુભ નેહણીને સુધારણ્યાર્થે સ્વીકારી અતિશય હૃતસાહ સદીત સંયમ નિયમ

સંભળી પૂર્ણ પ્રમાણિતપણે પોતે પાળવા અને બીજા
એ ને પણ વચા માટે સંમ્યક પ્રયત્નવાન સદા હંસ
વૃત્તિ પગાયણુ જનવુ.

૫

ઉપાસના લીના પછી ધર્મશાસ્ત્ર (સનાતન સમ્પ્ર-
દાય વિરુદ્ધ કોઈ પણ મર્ચ પણે દુષ્ટ કન્વુ નહી તેમ
નવ અશીષુ તમાકુ (ન માકુ) ગાળે બાગ દગળી હીંગ
લસણ ગાળા માસ ચગળી મયાદિ કોઈ પણ બ્રુટ
(નિહિદ વીખવાળા) પદાર્થોનું બક્ષણુ નહી કરવું તેમ
એના સંગી જે હોય તેવાએ ના (દુષ્ટ વિખયી અનં
વ્યસની લોકોના) સંગ પણ કન્વે નહી.

જેમા જીણા તંતુ જેવા પણ જીવની હીસા નથાય
તેથી રીતે અબ જવાદિક શુદ્ધ કરી મધારીનેજ શરીર
નિરાંક આટે ઉપયોગી પદાર્થો શાસ્ત્ર આજ્ઞા પ્રમાણેજ
સ્વીકારવાં ને તે શ્રી સદગુરુ બ્રુટ દેવને સમર્પી પ્રસાદી
રૂપ અતેજા હોવા તેનેજ આહાર કરવે તે પણ શ્રી

૧૫ગુણની હિપાસના કર્ગનં પચવત્રા જેના વેળાવ સંત
 સદગુરુ ૧૫ અર્ગ શેવા નામ ગુણ ગાન આદીથી
 યુક્ત યુનિત (પવિત્ર - સતગતના પકારક શેવાશીલ
 પ્રાણી વિવેક વાળો કવિપય કુકલ્પના કુટિલતા અદિ
 વાનાની સત્ય પ્રિય સ્વચર્મ સદભાવ વાળી પ્રકૃતી જતા
 જે પ્રભુ ભક્તિ અર્જ્ય ગરભાવ સંયુક્ત સત્યાન્ત્ર સ-
 દગુરુ આજ્ઞાનસાર નિહાર (વર્તણુક) ધર્મોચાર હેય
 છે તેવાઓના પ્રભાવ કર્મ અલ્પાંકીક આત્મનિષ્ઠા
 વાળો નિવડે છે માટે આહાર નિદાર પવિત્ર ગરભવાન
 જરૂર છે નો રહેણી કરણી દ્રદ ટેક નિશ્ચય નેક નીતી
 સંભાળી પુર્ણ પ્રમાણિક પણે આ દુનિયામા આવી
 વર્તવું જોઈએ. જુએ ચુકે પણ અનૃત (ગૃહ અધર્મ)
 સાકુટ કપટ પ્રપંચ (પાખંડ) પાપ અચરણાદિને રૂતે
 નહીં જવું એટલે અવી બાળનોથી નેમ એવા આચરણ
 વાળા જનોના સંગ છોડી તેમને ભડંસા રાખવા નહીં
 સાચી જે પ્રંગ દોષથી બુદી બ્રહ્મ કાય છે તે માટે
 આમણતું જળ સુદાપણ છેડી રેવું જેટલું પવિત્ર
 આહાર તેટલુંજ પવિત્ર વિવેક વિચાર આત્માની જન-

ગૃતિ ભક્તિનો ઉદય અને શ્રીછાંદગુરુદેવનો નિવાસ
 અંતઃકરણમાં પ્રગટિત રહે છે. દામિક (દોગધરનાર)
 મનમાં સમાને દસાવનાર અને ઉપરથી જે બગધ્યાની
 કાંઈ પણ પ્રાણી પરિણામે અન્યનું હાની પ્રદ નિવંદ
 છે નો મનુષ્ય અવતારમાં આવી એવું આચરણ કર-
 નાર હોય તેને સતીલ સાકુટ છલી આભાસ દસાવી
 પરિણામે પેતાની ટેક તળવનાર લંપટ જન હોય છે.
 એવું સંત ગુરુ શાસ્ત્રનું સત્સંગ રહ્ય સમજી દૂરથી
 જ દુષ્ટ સંગ અને અશુદ્ધ પદાર્થ છોડી અનુસરીએ
 તેજ આપણુ કરેલુ તપ બજન સુકૃત સંયમ વ્યર્થ
 થાય નહિ વારતે આ બવ સુધારવા સ્વધર્મ કર્મસુચી
 સ્વભાવે સાચવી રાખવા અને જલકમલવત્ સદુચી
 સર્વાત્મ ભાવે સમજી સ્વાત્મશ્રેય સાચવીનેજ આ જગ
 તમાં આવી સન્માર્ગે વર્તવું જેની રહેણી કરણી સુધરી
 એની દેહ તો શું પણ ફળ સમેત સરવે સૃષ્ટિ સુધરી
 જાય છે જેનું અનુકરણ કરવાથી મ્હોની પદવી પામેલા
 મહાત્માઓ જે માર્ગે મહાત્માઓ અનુસર્યા છે તેજ
 માર્ગ શ્રેયસ્કર છે એવું શાસ્ત્ર સંત વિશ્વેષ કારણાર્થે

વગણવે છે કે (મહાજનો ચેનગર્ભ સપંથા) એ વિચારી
ને આપણી શ્રદ્ધા ત્રેણી સાચવી વિવેક યુક્ત વર્તવું
જોઈએ એવી સદ્ગુરુ શીક્ષા (શીખામણ) આપે છે.

૬

કોઈની જુદી સાક્ષી પુરવી નહિ અને કોઈના
ઉપર જુદો આરોપ મુકવો નહિ તેમ જુદા પ્રસંગમાં
ક્રિયા રહેવું નહીં અને સત્યથી વર્તવું. કોઈ સમયે
કોઈનો પ્રાણ આપણે જુદું ખોલવાથી બચતો હોય
તો ગાય બ્રહ્મણ તથા શુભ લક્ષણવાળા સંત પુરુષાર્થ
કોઈપણ પ્રાણિનો આત્માનો બચાવ કરવા માટે એક
વખત માટે સત્યનો પાયો રાખીને પ્રકાર નીરથી જો
જુદું ખોલવાથી પોતાનો માસનો આવરણ ક્ષિણ કરીને
પણ બીજનો જીવ બચાવવો પરતું તદ્દન જુદો ખો-
લવું નહીં ને તેવો પ્રસંગ બને તો તે પછી જ
માસ સુરી મૌન વ્રત ધરીને ઇષ્ટ ગુરુનું ૨૪૦૦૦૦૦
નામસ્મરણ કરી દેહને બંધિત યોગ્ય બનાવવો.

૭

વગર ખેાણ જમીન પોતે ખેડવી નહિ અગર

ખીજા કોઇના પાસે ખેડાવવી નહિ તથા દોરોને ચંચા
જેવી જમીન ૫ તર હોય તે જમીન ખેડવી નહિ તેમ
કોઇ પાસે ખેડાવવી નહિ. તથા તેવી જમીન કમળ
સહ દોરને ચરતા અટકાવવા નહિ. તેમજ ગાયને
દુઃખ સ્થળે પુગવી નહિ કે ખીજા પાસે પુરાવવી નહિ
અને સાધુ બ્રાહ્મણ પહેલે બાણેજ અતિથિ શરણાગત
જીવ તેમ ખીજા કોઈ અનાથોના આત્માને દુઃખાવવા
નહિ કે તેમનું કંઈ નુકસાન થાય તેવી રીતે વાણીથી
પણ વિગર સમજ્યો કષ્ટપ્રદ શબ્દ બોલવા નહિ.

૮

હીટ, પતંગ વીગેરે કોઇ પણ પ્રાણીને દુઃખ
દેવું નહિ તેમ બિભત્સ એટલે ધમકીના બચકર અ-
થવા ગાળોના કે અપશુકનના અયોગ્ય શબ્દો બોલવા
નો સ્વભાવ સરખો પણ રાખવો નહિ અને શુભ વ-
ચન બોલવાનોજ પ્રચાર પોતાના કુટુંબની મધ્યે વા
સર્વ ડેકાણે પણ પવિત્ર વિચારમય રાખવા જોઈએ.

૯

જૂત પ્રેત પિશાચ વીર રાક્ષસાદિની કોઇ પણ

મલિન ઉપાસના કરવી નહિં કે કોઈનો ચીડી દોરો
 કે બાધા માનતા કહ પણ કરવું કરાવવું નહિં તેમજ
 વેદ શાસ્ત્ર ગુરુની આજ્ઞાથી વિરુદ્ધ વર્તવું નહિં અને
 જૈન કોલવ કપાલિ શાકત રામદેવથી રમુલત્રમાન આ
 દિજે બીજા અનેક માર્ગોના અનેક મતો છે તે સાંભ-
 ળને પણ પોતાના સિદ્ધાંત તથા બ્રહ્મ થવું નહીં તેમ
 તે જામતો સાંભળવામા આવે તો તે સંબંધી કંઈ
 પણ નિજધર્મની કાનિકારક બાબત નહીં સ્વિકારતાં
 પોતાની ટેકનં નિયમો સાચવી સ્વધર્મ કદાપી ત્યાગ
 કરવો નહિ. તાત્પર્ય વીગેરે જોના નહિ અથવા તેની
 માનતા કરવી નહિ. તથા અનેક પ્રકારે દુષ્ટી થતા
 પણ પોતાની ટેકનં નિયમવાળા બકિત વ્રતથી ભંગ
 પામવો નહિ જેથી જીવંતા ઉદ્ધાર થાય છે માટે તે
 ગુરુ આજ્ઞાથી દ્રઢ નિશ્ચય રહેવું.

કામ ક્રોધ લોભ મોહ મદ મદસર એ છ શત્રુ છે
 અને તેને વશ થવાથી માણસ આપધત કરી પોતાનો
 જીવ ખુવે છે અથવા બીજા જીવની મહા હિંસા કરે

છે તે માટે વૈષ્ણવોનાં અદિંસક ધર્મ હોવાથી વૈષ્ણ-
વાઓ ઉપર કહેલા છઠ્ઠે શત્રુનું વશ થવું નહિ.

ઉપાસના સીધા પછી અષાઢ શુદ્ધ ૧૫ એ ગુરૂ
પુર્ણિમાં કહેવાય છે માટે તે દિવસે ગમે તેવું કામ હોય
તો પણ ગુરૂનું પુજન કરવા માટે જરૂર શ્રીગુરૂ મહા-
રાજ પાસે જવું અને જાગ્રા દેશાવરવાળા વૈષ્ણવોએ
હજી પ્રમાણે વિચારવાદિ કરવું તેમ દરેક પુર્ણિમાએ
ગુરૂષ્ટિની પ્રાપ્તિ સાડ વ્રત પુજન કરતા જે પ્રસાદી
આપી હોય તેને પણ ગુરૂ સ્વરૂપે માની સેવા પૂજ
દિ કરી સ્વધર્મ સુંધારવો તથા યથા શક્તિ પુન્યદાન
ધ્યાન શ્રમણાદિ નિત્ય નિયમથી અધીક કરવું જોઈએ
જેથી આ લોક પરજાક સુધરે છે ન તેથી જીવ પરમ
પદવીને પામે છે.

ભક્તિ સીધા પછી ગુરૂ પરંપરાની પ્રથા પ્રમાણે
સર્વે નિયમો પાળવા માટે શિક્ષા ધર્મો પ્રથમજ ન-
બીને વાકેફ થવું અને કીરતન ભક્તિથી લલ્લયનું ધ્યાન

બળ વધારી માનસ ઉપાસના દ્રઢ કરી તત્વ નિષ્ઠ થઈ
 ને અનેક જન્મના પ્રાગ્બધ વશ શરીર યાત્રા સત્ય
 ધર્મથી નિભાવતાં જન્મભાષ્ટમી રામનવમી, એકાદશી
 પ્રાણીમા તૃસિંહ ચૌદસ રૂપી પંચમી વામન જયંતી
 દશરા દીપાવલી આદિ ખીજા જે ગુરુદ્વારના મહત્ત્વ
 પુરોષોએ સ્વધામ સંપાદન કરેલી તિથી હોય તે પર્વ
 ખીજોના ઉચ્છવ દિવસોમા પરચારે સર્વ સંત વૈષ્ણવ
 જનોએ ભંગા થઈ વ્રત ભંગ ન થવાય તેવી રીતે થાળ
 પ્રસાદ કૃપાનાથને શાન્ત પાળે ધ્યાનથી ધરાવી ક્ષિત્ત્ય
 કરવો જેથી સદા શ્રી હરિની સહાયથી અનેક વિધ્નોનું
 નિવારણ થાય છે. આપણા ધર્મમા એકાદશીના દિવસે
 તથા ખીજા ક્ષિત્ત્યોના દિવસે મહિમાન જાણુવાયો તથા
 ચિત્ત સ્થીર ન રહે તે કારણથી ઉપવાસ નહિ કરતા
 પ્રસાદ લેવાની રીતી પડી છે. તે કેવળ ભજનાનંદી
 પુરોષને માટેજ છે તેમ તત્ત્વ નિષ્ઠા વિગરના સંસારી
 જીવો માઠ તેવી આજ્ઞા ન હોયી જન્મમાં ભંગ થાય
 નહિ તેથી ફક્ત આહાર કરવાની અને ઉચ્છવ થયા
 પછી બાકીક વૃદ્ધ અને આતુર માટે પ્રસાદ લેવાની

કાઠ પશુ ઝીજ પ્રભુને સમર્પણ કર્યા દિવાય હિ-
પ્યોગમાં સેવી નહિ તેમ શ્રીકૃપાનાથને સદ્ વિચાર
ચુકત વિવેક ભાવના સહીત ગુણર્પણ અથવા સતગુરૂ
ની આજ્ઞા પધરાવી શ્રીગુરૂદ્વારા શ્રીકૃપાનાથની પ્રસાદિ
કરીને પછી તે પદાર્થનો આપણે ઉપયોગ કરવો જ્યાં
ચૂંકી ગુણર્પી આજ્ઞા કે પધરાવેલાં થાળ પ્રસાદા પધરાવી
પણ પ્રસાદા થયેલાં ન હોય તે પહેલાં કેરિપણ સ-

આત્મા છે તેજ કારણ સમજવું. જે મનુષ્ય બોજનમાંજ
 તક્ષિન રહીને નિત્ય એકવાર (નકત) બોજન કરે છે
 તેને સદા શાસ્ત્રમાં ઉપવાસી ગણેલો છે તેથી ઉદાસી
 વૈષ્ણવોએ તેવા લક્ષની ભક્તિ આદરવાનું શિલ (સ્વ-
 ભાવ લક્ષણ) રાખવું જોઈએ એમ ગુરૂઆત્મા હિવાથી
 ધત વિધીનો વિસ્તાર વધેલો નથી કારણ કે એક
 ધતિ ધતાની ટક સમાન અનન્ય ધત ધારીજ જેહિય
 તેજ સાચો બકત નિવડે છે ને તે આદ્યત્વ જ્ઞાનને
 સમજ અંનુસર છે વારતે તેવા દરજ્જે પહોંચવા
 ધમત કરવો જોઈએ જેથી પરમ ભાગ પામી શકાયછે

મથીનો ઉપયોગ બાલ બચ્ચાઓએ પણ કરવો નહિ.
તેઓ ઘરના અમણી મનુષ્યોએ ગીવાળ પાઠવો. તે એ
વી ગીતે કે ઘરમાં ફાઇ પણ ચીજ હોય તે ચીજનું
નામ લેવા દેવામાં પણ અમુક ચીજ (વસ્તુભાવ શ્રી
સદ્ગુરની હરિની પ્રભુની કૃપાનાયની ગુરૂકૃપાની પ્રભુ
માટે ગુરૂમાટે હરિજનો માટે) કૃપાનાયની પ્રસાદી
ધરીને વર્તાવવાની છે તેવી રીતે બોલવાનો સર્વે જનો
એ અભ્યાસ રખાવવો. જેથી આત્માના નિર્મલ
સ્વભાવને પુનિત અભ્યાસના પ્રતાપે સત્ય વ્રત ધારી
રાખવાથી અનેક સંતાપોને નિવાર્ય કરી મનુષ્યો
અત્યંત લાભ પામે છે.

મકિત પાંખા પછી મરણ પાછળ ૨૧ દિવસ
પછી થાળ ઉચ્છવ અથવા યથા મકિત પ્રમાણે રસોદા
વિગેરે જે કંઈ પરમાર્થ કરવું હોય તે કૃપાનાયને
ઉદ્દેશીને પરમાર્થ રૂપે કરવું. તે પરમેશ્વર પ્રીત્યર્થજ
જો બાલ ધરીને શ્રી હરિ ગુરૂ સંત અભ્યાગત ગૌ મન

રિખ પક્ષી પ્રાણી ઇંત્યાદિકની સેવામાં અન્ન વસ્ત્રોદિકની
જે સેવા પૂણ્ય કરવામાં આવે તેજ સત્કર્ણ રૂપ અર્થા
ત કલ્યાણ કારક બને છે આપણા સ્વધર્મે વર્તી
પ્રથાને અનુસરીનેજ કરેલી રીતભાત પુણ્ય ધર્મથી
કોઇ અલૌકીક સુખ પ્રદ નિવડે છે. જે સ્વધર્મના
સંત વૈષ્ણવોએ સદ ગુણો અંગીકાર (સ્વીકાર) કરેલ
હોય તો તદ ઉપરાંત ખટ દરશનની પણ અન્નવસ્ત્રોદિક
સેવા કરવામાં શક્તિવાળા વૈષ્ણવોને એવી રીતે આગા
છે કે પોતાના બાનાના ભક્તિ વ્રતના બિરદાને તથા
પતિવ્રતાની ટેકને વ્રતથી ખંડિત ન થવાય તેવી સાવ-
ધાનીથી શ્રેષ્ઠ પુર્વક ગમે તેટલો અન્ન વસ્ત્રોદિક સખ
ધી પરમાર્થ લાભ લેવા તે અહો ભાગ્ય (ધન્યભાગ્ય)
છે પણ સ્વધર્મ ટેકથી બંધ ન થવાય તેવી રીતે તે
કરવું જોઈએ.

સર્વ વૈષ્ણવોએ ૨૮ કિર્તાન નિત્ય નિયમ કિર્તાન
ઉચ્છવ કિર્તાન સાખી સખદ વિગેરે સુખ પાઠ, રાખવા
તથા જે સ્થળે જઈએ તે સ્થળે આનંદ ઉચ્છવની વદ્ધિ

પૂર્વક નિઃશંક બાવે વિવેક વિચાર યુક્ત કિર્તન
 ભક્તિના મહિમાનો લાભ પોતે લેવો તેમ બીજા વૈષ્ણુ
 વૈભવો તેવી ભક્તિ નીતીનો લ્હાવ દેવા સાથે તલિન
 બાવેથી ઇષ્ટ ગુરૂની આરાધનામાં પ્રવિણ કરવા, જેથી
 અન્તે સર્વ તિથિ વ્રત દાન યજ્ઞાદિનું ફળ પણ તેવડે
 પ્રાપ્ત થઈ શકાય છે ને પ્રભુ કૃપાનો લાભ સર્વને
 પણ મળે છે. ભક્તિ પામ્યા પછી કંઈ તિલક વગર
 રહેવું નહિ. અને અંતઃકરણથી તથા જીવ્હાથી ગુરૂએ
 આપેલા નામ સ્મરણ વિના રહેવું નહિ. અને જેટલું
 કોઈ હોય તેટલુંજ સત્યન્યાય પૂર્વક બોલવાનો સ્વ-
 ભાવ રાખી જેમ બજન બાવ તથા સ્મરણ બળ વધે
 તેમ વર્તવું.

૧૬

દિક્ષા લીધા પછી નીચે લખેલા આઠ પ્રકારના
 મૈથુનના ત્યાગ કરવો જોઈએ જેથી તપોબળ વૃદ્ધિ
 પામે છે ને સર્વ પ્રકારે સુખી થવાય છે તથા શાસ્ત્ર
 ગુરૂ ગોવીંદની આજ્ઞાનુસાર શ્રેય સંપાદન કરી શકાય
 છે.

૧ કોઇ પણ પર સ્ત્રીને કુ દંપતીથી જોવું તે દષ્ટિ
મૈથુનનો ત્યાગ કરવો તેમ સત્યશીલ સ્ત્રી જનોએ
પણ પરપુરુષ સંબંધે સમજી પોતાનો સ્વધર્મ સાચવ
વા પરિપૂર્ણ પ્રામાણિક પણે રહી બ્રહ્મચર્ય વડે તપતિ
તેજ સાચવી બવબંધનથી પોતાનું કલ્યાણ કરી મેવું.

૨ પાપ બુદ્ધિથી પરસ્ત્રીના શરીરને અડવું તે સ્પર્શ
મૈથુન છે તેનો ત્યાગ કરવો. મૈથુન એટલે પોતાના
પ્રભુ સ્વરૂપના ધામનું લક્ષ ત્યાગ કરી અધઃપાત આ
ત્માનો બને તેવી દુષ્ટ કરણી મનની જે પ્રગટે તેનું
નામ છે તેને તજી દેવું.

૩ પાપ બુદ્ધિથી પરસ્ત્રીથી ગમે ત્યાં ગમે તે પ્રકારે
વાર્તાલાપ કરવો તે આલાપ મૈથુન કદાપી કરવું જ
નહિ.

૪ પાપ બુદ્ધિથી પરસ્ત્રી સાથે એકાંતમાં વાતો
કરવી અને જાહેરમાં મસ્કરી હકા જેવા શબ્દો કોઇને
ઉદ્દેશીને કોઇ પણ સ્ત્રીના આકર્ષણ માટે ખોટી સાનો
કે સંકેતની પાપમય વાતો કહેવી તે ગુણ બાપણ

મૈથુન છે તેનો ત્યાગ કરવો.

૫ પાપ બુદ્ધિથી પરસ્ત્રીના અંગને કોઈ બાગપણ દબાવવો તે મર્દન મૈથુન કહેવાય છે તેનો પણ ત્યાગ કરવો જોઈએ.

૬ પરસ્ત્રીના સામું જોઈ અગર અંગનો સ્પર્શ કરીને ખુખારો કે સુખન કરવું તેનો મહાદોષ છે તેથી તેનો પણ ત્યાગ કરવો કેમ કે તે સુખન મૈથુન કહેવાય છે તેનાથી આત્માની તપ તેજ શક્તિ સર્વે નાશ પામે છે માટે કરવું નહિં.

૭ પરસ્ત્રી સાથે ઉપર કહેલા છ પ્રકારો માથી કોઈ પણ પ્રકારની આશા કલ્પના ધરી જે દુષ્ટચિંતન (પાતકવૃત્તિથી દુષ્ટ ધ્યાન) કરવાથી સ્વપ્ન આવે તે સ્વપ્ન મૈથુન કહેવાય છે માટે પરસ્ત્રીનું ચિંતન કરવું નહિં તેવીજ રીતે સ્ત્રીએ પુરુષોના પ્રસંગે દુષ્ટ મતી નહિ કરવી.

૮ પર સ્ત્રી સાથે સંગ દોષનો નિરીક્ષાદિની ક્રિયાથી પ્રત્યક્ષ વીર્યપાત કરવો તે મહા મૈથુન કહેવાય છે તેથી તે મનુષ્યનો આલોક અને પરલોક બન્ને સુધરતા નથી અને તે મહા પાપી સર્વ કર્મમાંથી બ્રષ્ટ થએલો પતિત ગણાય છે માટે વૈષ્ણવોએ તે આંકે પ્રકારનાં મૈથુન સંબંધી કંઈપણ દ્રુષ્ટ અનિલાપાઓ નહિ રાખતાં સ્વસ્ત્રીને વિષે પણ પ્રજાવૃત્તિ નોટસોજ અને રિતુકાલ શિવાય તેજ ક્ષિણ ન કરતાં માસમાં એક વાર ત્રદાશ્રમ જાણી અને ગર્ભ રહ્યા પછી પણ બાળ કની ત્રણ વરસની હિન્મર થયા બાદ માસમાં એકવારજી કામ અપેક્ષાર્થી રૂતુ સમયે સ્વસ્ત્રીથી સત્યસ્વધર્મના વ્યવહારે કામ બાવ પ્રજાને માટેજ ધન્યો તે દિવસના વિભાગને છોડી શુદ્ધ અને પવિત્ર શુક્ર પક્ષનાં તિથીનાં વિચાર કરી મધ્ય રાત્રી પછીજ સંસાર વાસના ધસી ને તુર્ત સ્નાન કરી શ્રી હરિગુરુનું સ્મરણ કરી પોતાના અપરાધને માટે ક્ષમા માગી સ્ત્રી પુરુષ બન્ને જણોએ પવિત્ર પ્રભાવે પ્રભુ ભક્તિ સંયુક્ત રહી વર્તવું. તે ગૃહાશ્રમીજનો માટે શાસ્ત્ર આજ્ઞાર્થી કહ્યાણુ પ્રદનીતી

ગીતી સત્યને બાધત આ તેરો લૌકીક ધર્મ છે એ પાળવો.

૧૭

બંધિત પામ્યા પછી રજસ્વલા ધર્મ ચાર દિવસ
છોટે અરુપણપણે રહેવું તેવો છે તથા પ્રસુતિકાનો ધર્મ
પણ તેવીજ ગીતે સવામાસ સુધી પાળવાને છે તે
અરોગર પાળવો અને ઘરની મધ્યે કોઇપણ (ચીજ)
વસ્તુઓ એડી જુડી કે બાળ આદિની સદ્ગુણ શંકાનાં
છાંટાવાળી કે કાદવ કચરાવાળી તેમ જ બાળકોના સાળા
ત્રિંદ્ર વિદ્યા કે અપવિત્ર પદાર્થથી અથવા કોઇ પણ
મદ્યમાંસાદિ જેવા બ્રહ્મ પદાર્થથી અશુદ્ધ મએત્રી રા-
ખવી નહીં જોઇએ કેમકે અનાચારથી આ લોક પર
લોક નષ્ટ (ખમડી અકર્યાણુ થાય છે વ માટે
આચાર-વિવેક વિચાર પુરઃસર સૈવ સભાગીર ખજે
જેથી સર્વ સાબ પરમાનંદ વાધે છે તેમ રિદ્ધિ સિદ્ધી
સાંપડે છે ઘરમાં જ્યાં ત્યાં થુકીને કે લીટ કાઢીને અથવા
ગંદકીથી કે એઠવાડથી જુઠવાડથી અપવિત્ર કરીને
અશુદ્ધ રથજ કદાપી કરી દેવું નહીં જેનાથી દેવ ધર્મ
નો વાસ પોતાના આવાસમાં બન્યો રહે છે

૪૨

૧૮

સવારમાં વહેલા ઉઠી ગુરુ ઇશ્વરનું ધ્યાન કરી સૌંદર્ય
મુખ માર્જન રનાન વીઝેરે કરી અહોનિશ પ્રણામ પરા
યણુ રહેવું અને ઉપરના નિયમો પાળવા

૧૯

ગમે તેવા કાર્યમાં પણ પોતાના ગુરુદ્રષ્ટ કંઠી કે
ધર્મના અને ગુરુગાદીધાર સ્થળના સોગન ખાવા નહિ
તેમજ કાટ પતંગ આદિ કોઈ પ્રાણી દેવ મનુષ્ય સંત
માય પૂજ્ય વર્ગ બહેન બાણેજ પ્રજા વર્ગ ઇત્યાદિક
કોઈના પણ સોગન ખાવા નહિ કારણકે આપણી
માનસીક ઉપાસના હોવાથી સર્વેના અંતરમાં ચેતન્ય
ભાવે ઇષ્ટ તત્વ વિજુતી રૂપે એક છે માટે સંસાર
પ્રસંગના વ્યવહારમાં ધર્મ બેળી સોગન ખાવા સાચીજ
રીતે હોય તો પણ મહા વિરોધ (પાપ કર્મ) ગણેલું
છે તે માટે સમ ખાઈને પોતાના તપ બજનથી ક્ષિય
યવું. જોઈએ.

૨૦

વૈષ્ણવોએ માનસીક ધ્યાનથી પોતાના નિત્ય નિયમ

મંગલ આરતી સારંગ કે સંઝયા આરતી કીને ને
 પ્રણામ કરવા તે દક્ષિણ દિશા વિગર પુર્વ પશ્ચિમ કે
 ઉત્તર દિશા તરફ મુખ રાખીને અથવા ગુરૂ ઇન્દિવેર્ના
 જમણી બાજુએ કે સનમુખ બેસી પદ્માસનવાળા બો-
 ગામાં બે હાથ જોડી આંખ મીચી હૃદયને વિષે પે-
 તાના પ્રાણ રૂપે સ્ફટિક વર્ણુ તુલસીનાં કુંડલ કંઠી-
 બાલ તિલક શુકત પ્રત્યક્ષ જ્ઞાન મુદ્રાથી વિરાજીત સત
 ગુરૂ મન મંદીરમાં આત્મધામ મધ્યે ચિહ્નન શ્વરૂપ
 શ્રીરામકૃષ્ણ પરબ્રહ્મ જેના નામ છે તેવા આલ અન્નર
 અચિંત પુરાણ પુરૂષોત્તમ વસે છે તે શ્વરૂપનું ધ્યાન
 આત્મામાં તદ્રૂપપણે કરવું અને તલ્લિનતા થવાનાસમયે
 પંચ પ્રાણોના સંચારથી આધાત પ્રલાધાતતા પ્રકારે
 કરીને મસ્તકમાં સખ્દીત ચતા દશનાદોના ધ્વની સાથે
 શ્વાસો શ્વાસની ગતી લીન કરી મૂળ મંત્રથી આવાહન

૧

આમન, પાદ, અર્ધ, આયમન, સ્નાન, વસ્ત્ર, યજ્ઞોપવિત

૨   ૩   ૪   ૫   ૬   ૭   ૮

ચંદન, પુષ્પ, ધુપ, દિપક, સુંગારાદિક, સ્તુતિ, પ્રદક્ષણા

૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫

૧૬

ઉદ્યાસન, એટલે

[સવ વ્યાપક બાંધે વિશ્વમાં પ્રભુ જાણી અંતરમાં પ-
ધરાવવા પછી હજુ ગુરુમય સર્વે છે તેવી પવિત્ર દ્રષ્ટિ
કરી આંખ ઉઘાડી જોવું] તે પોડપ ઉપચાર માન-
સીક પુજવા પુણ્ય પ્રેમથી કરીને નિત્ય પ્રાર્થનામાં સ્તુતિ
ભાગની રામકૃષ્ણાદિક પ્રભુના નામ યુક્ત શ્રીજી બાવા
સત્ગુરુની સાખીયો જે આવજીતી હોય તે બણી પોતાના
હજુ ગુરુનું સ્મરણ કરી અનંત કોટી વૈષ્ણવચાર સંપ્રા-
દાય બાવનદ્વારા ઝ્યાંતી ધ્યાની. ગુપ્ત-પ્રગટ અપ અપને
ગુરુગોવિંદકો મંગલ આગતિ કે તથા મધ્યાને સારંગ
સમયના અને સંજયા સમયે સંધ્યા આરતિ ના શ્રી
રામ કબીર એમ કહી પ્રણામ કરી પરચરી વીગેરે જોલી
પોતાની નિયમ પુરો કરવો તેવી રીતે મધ્ય રાત્રે
બિલાગ સ્તુતિના પંચમ વખતે મંગલ આગતિ કર્યા
પછી ઉપર કહ્યું તે પ્રમાણે રામકબીર કહી પ્રણામ
કરવાને વિધિ પુરાતન રીતી પ્રમાણે જેમ કહીએ છીએ

તેમ નિયમિત પ્રમાણે કરવાથી કૃપાનાથની સદૈવ કૃપા
 છાયા બની રહેવાથી વૈષ્ણવોનું કુશળ કલ્યાણ મન
 વાંચિત પૂર્ણ થાય છે એ આશ્રય અનાદિ છે ને અંતર
 ગત છે એથી આત્માની પવિત્ર ભાવતા આપો આપ
 એ પ્રભુ પોતાના બાંનાના ક્રોધ બળથી સદ્ગુરુ વાણી
 ગુભાશીષ વચન સદાયથી ને સંતગુરુ શેષા સત્સંગના
 મુભાગ્યથી શ્રવણ કીર્તનાદિ ભક્તિ પ્રભાવે સ્વરૂપ ભ-
 ક્તને આત્મીય લક્ષ આપી નીજ પીઠ પ્રાણાન્તર્ગત જે
 પ્રાગટ્ય છે તેથી મુખશાન્તી ગતી મુક્તી અદ્ભુત
 અલૌકિક ચમત્કૃતિ પરમાતંદ્ર સાદાવ આપે છે. કારણ
 કે હૃદય અંતરેણુની પ્રીતી રીતીનં વસ્ય થઈ આ
 જીવ દીનતા ધ્યાન વૃદ્ધી કરી સદ્ગુરુ વચન આધીનતા
 માં અનુસરી કેવું સ્મર્યું સિદ્ધ કરી શું વિચારી કેવા
 વિશ્વાસમાં વર્તીએ શું કરે છે એનોજ વિચાર કરી આ
 ભવવારિધીથી ભકતોને ઉદ્ધાર કરે છે એ દ્રઢ નિશ્ચય
 ન છુટે એટલે આતંદ્ર વર્તાએલા સમજવો એજ આ
 મનુષ્ય અવતારમાં આવવાનું પ્રયોજન છે. સત્શાસ્ત્ર
 સત્પુરુષાર્થ જન્ય ભાગ્યોદય અથવા સ્વાત્મ સમૃદ્ધી

સામાન્ય સિદ્ધી અરખવીત અદૈત લક્ષ લાભ પરમ
સ્વતંત્રતા સત્યવૃત્ત પરિશીલ શત્કષ્ણ કહેછે તે એનું જ નામ
છે “શાખી” એક હિસોચિય ખાત ઉર-અહકિ આત્મ
આધાર ॥ સમજ સ્મર્યું કર સજન સત સુધરી જાત
મંસાર ॥૧॥ વારહિવાર પ્રણામ સત્ ગુર પદ સંત
સુભાય ॥ મિલેન મોંકા બહુરિયહ ગુરગોવીંદ ગુનગાય (૨)
વૈષ્ણવ જનનવિ સારિય સુકૃત શહગુર સેવા સત્સંગ
શિક્ષા મન સમજ દેહ સુધરિ હોડિ દેવ ॥ ૩ ॥

વિવેશ વકતવ્ય.

આ પુસ્તકમાં મંગલ આરતીથી આરંભી સર્વે
સમય ઉચ્છવોના પદો આપણા ઉદ્ધા ધર્મ પંચરત્નમ
છપાએલાં હોવાથી તેમ જોને પાસે ન હોય તેઓએ
સ્વધર્મ રહસ્યાત્મક છે તે પોત પોતાના ગુર પાસેથી
સમજીને લખી લેવાં કચીત હોવાથી એને ગુજરાતી
અક્ષરમાં છપાવ્યા નથી તો જેઓને અપેક્ષા હોય તે-
ઓએ શુભ અવસર પામીને અથવા અવકાશ લેઈ
યોગ્ય સમજાય તે સહગુર સંત ગુર સહવાસમાં રહી
અનેક સદેહોનું નિવારણ કરી ભક્તિતત્ત્વ અમૃત

સંપાદન કરવાનો લ્હાવ લેવા અવશ્ય આતુરતા ધરી
 જેમ અને તેમ પવિત્ર સાધનોનું અવલંબન કરી પો-
 તાનું શ્રેય સીદ્ધિ કરી લેવા માટે ચુકવું નહીં. આયુ
 દર્શી ક્ષણે ક્ષણે ઓછો થાય છે. જ્ઞાનતાંતુ ભવ પ્રવાહ
 માં નિર્બલતાને પામેછેતેથી ક્યુંએ સુકત નહીં કરી શકાય
 માટે સેવેળા ચેતી આપણ ઉંધાર માટે મળેલો અ-
 મૂલ્ય સમય નહીં ગુમાવવો જોઈએ. અનેક જનો
 પોત પોતાના સ્વધર્મનું સુખ શાંતી વૃદ્ધિ કરી સંરક્ષણ
 કરતાં આ લોક પરલોક સફળ કરે છે જીવનનો
 લાહાવ સ્વધર્મ વૃદ્ધિનો લાભ લેઈ સુયશ લાહાવ
 સંપાદન કરી સર્વા પ્રકૃતિ પુણ્યનો પરમ લાહાવ
 લેઈ કૃતાર્થ બને છે ને સફળ સમુદ્ધાર પામે છે તેવા
 સ્વધર્મ ધુરંધર પ્રેમાન પ્રવીણ વીર પુરુષો સદગુરુના
 સત્યવત શીલ લક્ષણ સંપન્ન સજ્જનોજ આ સૃષ્ટિ
 માં સનાતન હિંદુધર્મનું સંરક્ષણ કરે છે માતાને તેમ
 પીતાને પૃથ્વીને અને લૌકિકને અને ધાર્મિક સંબંધી
 એને ધન્ય ધન્ય અવતાર કરાવીને પોતાનું સાર્થક
 કરે છે.

એ માટે આવી શુભ સંમતીને દિનતીમા આણી ધાર્મિક અભિવૃદ્ધિ માટે અનુભાવે મુનવરેનિ જેમ કિચીત સમગ્રય એમ પોતાના અભિપ્રાય પ્રદર્શિત કરી સહાય દેશે તો યથા રાકિત ભતિ પ્રમાણે શેવા કરવાનું સૌભાગ્ય અમને પણ સંપ્રાપ્ત થશે એવી ઉચ્ચ આનંદોર્મિધી અંતર્યામીને વિનવી અબ્યર્થના કરવાની એકે આહ્વાવા ધર્મકારણો નુધારવાને શ્રી સ્વગુરુ હૃદિદેવના પરમ પ્રિતીવાન ભક્તોને આયુર્દ્ધ પ્રીતી ભક્તિ નીતી રીતીનુ દાન પ્રભાવ જ્ઞાન સમહાત્મ્ય સર્વાન્તયામીજ સ્વાત્મમધ્ય સર્મપણુ કહેતું એજ મનોરથ.

હી. મા. કે. ના. ની શુભાશીષ.

આ પુસ્તક પોતાની સેવામા હૃષ્ટ ગુરુ દેવની અર્જારૂપ માની એને સેવાની પોથીમા રાખી મર્યાદિ પુરુસર રાખવું અભક્તને આપી અનાદર થાય નહીં તેવું ધ્યાન રાખવાથી હૃશ્વર એની લગ્ન્યા મર્યાદિ રાખી મુખી કરશે તે જાણવું.

[हरिः ॐ]
श्री पुरुष पुरोहितमाय नमः
वैष्णव शिक्षावली

भाग २ ले

हाहा.

धर्म वधायि धनधे, धन वधे मन वधिज्ज नय,
मन वधे महिमा वधे, वधत वधत वधि नय ॥

प्रकाशक,

भा. देशवसाहल व्यापाहलले पोताने भारे
संवत् १८८२ वसंत पंचमी.

भणवानुं ठेकाणुं,

तुलसी मंदिर भु. पो. वदनगर (गुजरात)

૫૦

હરિ ઝ

શ્રી વૃન્દાવન વિહારિણે નમઃ

અથ શ્રી

મહીમા પંચક પ્રારંભ્યતે.

મંગલાચરણ—હોહા.

સતગુરુ વાણિ ગણેશ રટિ, સંત બક્ત સમુદાય
મહિમા પંચક શ્યામકો, મુદ્ધ ધરિ લિખત મનાય ॥૧॥

(૧)

॥ શ્રી સતગુરુ શરણુનો મહીમા ॥

હોહા.

સતગુરુ શરણુ સાર જગ, અવિચળ પદ આધાર
વિદ્ય બાગ્યનો થાય તો, પામિ લહે ભવપાર.

॥ રાગ (બરવા) દેશી ઘોળ તાલ દીપચંદી ॥

૫૬.

સાંભળજ્યો સતગુરુ શરણુનો મહીમા; નારદને કહે
બહા ॥ ટેક.

સત ગુરૂ શ્રી હરિ ધામ સ્વરૂપે જગ તારણ જન જોભે
શ્રી પરબ્રહ્મ શરણ પ્રદ સ્વામી પ્રગટયા જીવન પોતે
રે ॥ સાં. ॥ ૧ ॥

દરશનથી ત્રય તાપ દુર થઈ જન્મ મરણ ભયજન્ય
અમિત ભંવાના પુણ્ય જો કિધડે, તો ગુરૂ પદ રતિ
થાયરે ॥ સાં ॥ ૨ ॥

ચરણ શરણ રહિ ગ્યાન ગૃહી ચિત, ધટ લલિ ગુરૂ
ગોવિંદ
સરસ ભક્તિ દ્રઢ ટેક સુધારીતો, કિપજં અખંડ આનંદરે
॥ સાં ॥ ૩ ॥

સુર દુર્લભ મનુષ્ય તન પામી. રહું નવ નિગુરો જોઈ
પુણ્ય અનેક સજળ તે પામે, આથડે નવ ભવ એ
હરે ॥ સાં ॥ ૪ ॥

કોટિ જન્મનાં કિલખીય કાંપી અવિચળ પદવી આપે
ધશ્વરી ધામ હિદય લહે અંતર પટ શત્રૂ ન સંતાપેરે
॥ સાં ॥ ૫ ॥

પામે અનુગૃહ આપે પ્રભુનો ગુરૂ ગોવિંદ ગુણ ગાવે

અહોનિશ શાન્ત મને સુચરણુ ધરી સકુલ ગો લોક
સિધાવેરે ॥ સાં ॥ ૬ ॥

પતિત ઉધારણુ જન સુખ કારણુ નારણુ તરણુ પ્રતિષ્ઠા
પામી પ્રણુ સદગુરુ પ્રણુ સંતે, વિરતી લહે મતી વિજારે
॥ સાં ॥ ૭ ॥

શિવ બ્રહ્મા સનાદિક વિષ્ણુ મુની ગુરુ સુર મય રૂપ
મોહન મન મંદિર મંવાસી, અકળિત ઓળ અનપરે
॥ સાં ॥ ૮ ॥

એક અઢૈત આરાધન અંતર, ધામ્ણા ઇષ્ટ સુધારી
વાસુદેવ વિશ્વાત્મક પ્રતિ પરમાનંદ પ્રદ પ્યારીરે
॥ સાં ॥ ૯ ॥

એવા સતગુરુ સેવિ અલૌકીક, પામે લાહાવ તણ પાપ
પટશત્રુ ભ્રમવેગ વિષય વિષ, ટાળે ગુરુ પરતાપરે સાં. ૧૦
ઈષ્ટ ગુરુની વિભૂતિ વૈષ્ણવ, સદ્વ્રત સત્ય સ્વધર્મ
સૂરદાસ જન ક્યામ કૃષ્ણચરિત અન્યાશ્રયન અધર્મરે સાં ૧૧
દોહા

સતગુરુ મહીમા સાંભળે, ગુરુ ગોવિંદ ગુણ માય

પ્રેમ ભક્તિ રસ પાનથી, દિલમાં હરિ દરસાય ॥૧॥

॥ અથ઼્રી છાપ તિલકનો મહીમા ॥ ૨ ॥

દોહા

છાપ તિલક મહિમા સુણી, જીવ જે હરિજન થાય
સત ગુરુ શ્યામ રટત સદા જન્મ સકલ હુછંતય

પદ (રાગ ઉપર પ્રમાણે)

સાંભળજો છાપ તિલકનો મહીમા નારદને કહે બ્રહ્માડેકા
શુદ્ધ શરીરે છાપ શ્રીહરિની શોભતાં સુરગણ સર્વ
બાલ તિલક પદચિન્હ પ્રભુનુ દેખિ નમેતજી ગવરે
॥ સાં ॥

અંતર એક ટેક અવિનાશી, ઉદિત ભક્તિ અધિકાર
પ્રભુપદ ગુરુકર તુલસી અરપતાં, વિરમેછવેગ વિકારે
સાં. ॥૨॥

શંખચક્ર ગદાપદ્મ સોહતાં, સંત પાર્ષદ સંગ
વૈકુંઠ ધામ શૃંગાર વિભુષિત, હૃદય વિરાજે શ્રીરંગરે ॥૩॥
ગોપી ચંદન પરસતાં ગાત્રે, બંધ મુક્તનિર બાધ
સિધ્ધ પ્રતિ સમર્થિ સંદાબને, ધૃશ્વર ધ્યાન અગાધરે

ગોવિન્દ ગુણગાતા અગજગના, જીવતરે જન જંદ
 દેવ મનુષ્ય પિતૃ ઋષિઆદિક, રણ ન રહે તન તે હરે ॥૫
 દિવ્ય લાભ દરસે સુર દુર્લભ, પણ નવ આશા પ્રગટ
 પામે પ્રસાદ પ્રભુનો પોતે, લેશ નમન લગનિ ઘટંગોસા ॥૬
 એ સુખ જીવતિલક સહુઆપે, અવીચળ ધામ અનપ
 દાસ પ્રભાવ બાવલહે દેવી, બાગ્યવંત થાય બુપરોગા
 વાયડ નામ બલેનક નિવારે, તારે લોક ત્રયતાપ

અરપે પ્રભુ પાર્ષદજનથી. હોય સનાથ લહિછાપરે ૮
 તિલક સાર ત્રીલોક તત્વસુચિ, અધમો ધધારણ એલ
 શુરપ્રતાપ ગોવિન્દ ગુણગાતાં, વિરતિ ભક્તિ વધે પ્રદ ૯
 જનક વૈકુઠ જતા જમદારે, નારકી જીવ ઉધરિયા
 તિલક છાપ તનછાયા પ્રતાપે ત્રિભુવન પાતકિ તગિયાં
 છાપ શ્રીપતિની જોતાં શરીરે દેવિદેવ તજે દાય
 સ્હાય સદાસહુ વિધસંતોની, કરવા કિંકર થાયરે ॥૧૧॥
 સુર સનકાદિક શેવ સમરપે, સંગ સ્વધામ સિધાવે
 નિજ ગુરુઘટ ચરણ આશ્રયમાં આરૂઠ કરિને આવેરે ૧૨
 એ જન અવિનાશી અવતારે વિણ બંધન અહીં આવે

૫૫

સુરદાસ જન સ્યામ શરણુલલિ, પ્રેમ પદારથ પાવેરે ૧૩
દોહા

ઝાપ નિલક મલિમા સુચી, બણે ગણે ધરિભાવ
રંટ નામ શ્રીહરિતણુ દૂર ટળે જમ દાવ ॥ ૨ ॥
॥ અથ શ્રી તુલસી કંઠીનો મહીમા ॥ ૩ ॥
દોહા

શ્રી તુલસી કંઠીતણો, સમજી મલિમા મંત
રમણી કરે ગુરુકંઠનું, ખલક છોડિ ધરિખંત ॥૧॥

પદ (રાગ કૃપર પ્રમાણે)

સાંભળજો તુલસી કંઠીનો મહીમા, નારદને કહે બ્રહ્મા ટેક
તુલસીમાલ ધરતા નિજકંઠે, સતગુરુ મંત્ર સ્વિકારી
રામકૃષ્ણ રટતાં જીવતારે, ભવ બંધનોય બિખારીરે ॥૧॥
આશ એક અવિનાશીની અંતર, સ્મરણ સજો દુષ્પ સુષ્પમા
નીતિ ન છોડે દેહ નીભાવે, માધવ રટના સુખમારે ॥૨॥
મંત ગુરુદ્વિજ ધણ નદુભે, પ્રેહથી વિષય વિરામે
અંતર્ગત હૃદયર અવલંબી, પરમભક્તિ પ્રણપામેરે ॥૩॥
દુષ્ટ ન નિંદે તેમ અલ્લાહે, જસ જગમાં હોય જેમ

વિક્રમથી તાન લગાવે, નિત્ય નિભાવેત્રી નેમરે સાં. ૧૪।
 પરિપુના સંસર્ગને છોડી, સત્ય ભક્તિ સુખ સાધે
 પાપ પ્રકૃતી પરહરી પ્રીતે, લક્ષ અલૌકીક લાગેરે સા ૧૫।
 મુખે ભાવ ગોવિંદ ગતિ જાણે, સતગુરુશીક્ષા સેવે
 મનમણિ મોહન નાસા મૌકિતક, લક્ષ ચરણ લક્ષીકે
 વેરે ॥ સા ॥ ૬ ॥

કિધરે કુળ અનેક એ જનનાં, ધન્ય માત પિતુ ધરણી
 માતુલમીત્ર કુટુંબ પુરોહિત, પાવનત્રિયજ્ઞે પંચીરે ૧૭।
 અન્ન કિંક ઉત્તમ આહારની, અંતર હોય પ્રસાદી
 તુલસી ધરી સુકૃત જે સાધે, અમિત ગણે શિવ
 આદીરે ૧૮।

નેહ ધરી પિતરીગણ નાચે, સઘ વૈકુંઠ સિધાવે
 સુરદાસ જન શ્યામ શરણુ લહિ, પૂર્ણ જ્ઞાન પદ પાવરે
 ॥ સાં ॥ ૬ ॥

દોહા

મહિમા તુલસી કંઠિનો, જાણે ભાવ મન ધારિ
 સત્ય ભક્તિ દદ ટેકથી હૃદય વસે ગિરિધારિ ॥૨॥

અથ શ્રીહરિના ચરણામૃતનો મહીમા ॥૪॥

હોવા

ચરણામૃત અમૃતનૂ પિયે પ્રેમથી પાય
દ્રગ મત્તક હૃદયે ધરે પાતક પ્રલય થાય ॥૧॥

૫૬ (રાગ ઉપર પ્રમાણે)

સાંભળ જાઓ હરિ ચરણામૃત મહીમા, નારદને કહે
બ્રહ્મા ॥ ૧૬ ॥

શંખ સમુદ્રમાં મચ્છ પ્રભુના, સ્પર્શથી અધમ ઉધરિયો
શ્રીગુરુપુત્ર પ્રદાનમિ સેવણી, દુષ્ટદમી મુખ ધરિયારે ॥૧॥
ન્યો છાવર જળ તેડતું અંગે, પરસનાં પાવન થાયે
આરતિ દરસન કરવા ઉમંગ, નિત્ય નિયમ ધરિ
જઈયેરે ॥ સાં ॥ ૨ ॥

ચંદન ગોમતિ ચક્ર દ્વારિકા, શંખગંગા જળ ધરિયાં
વૈષ્ણવ દ્વિજગુરુવેદ મંત્રથી પુરુષ સુકત ઉચ રિયારે ॥૩॥
સ્નાન અભીષેક પુત્રસી સમેત શ્રી, વિષ્ણુ નારાયણે કરિયાં
રાજન તામ્રપાત્રમાં વૈષ્ણવ, મંત્ર બાણંતા ભરિયારે ॥૪॥
હાથ ધરે માહા પાત જાઇ, આસુરિ ભાવ મુકાઇ

ગીતા ભાગવત રામ કથા બાલિકોટી તીરથ ફલ થાંઈરે ૧૫
 દિત્તર દક્ષિણ પૂર્વને પશ્ચિમ, ક્ષીર સાગર નિત્ય ન્હાય
 તે જળ હોય ચરણામૃત પીધે, બ્રહ્મ હત્યાદિક જનયરે ૧૬
 શ્રી ગંગા યમુના જળ લાવે, શ્રી જીમ્ની ઝારી ભરાવે
 એ જળ હોય ચરણામૃત પાને, મૃત્યુ અકાળે ન આવેરે
 વ્યાધિ અનેક પ્રકારની વાંજુમે, જન્મ જરા ભય જાય
 પરબ્રહ્મપદ પોતે પામે, મુક્તિ માયાથકિ થાયરે ૥૮૥
 વસ્ત્રવામ કરપરે ધરિ દક્ષિણ, કર્થી ચરણ જલપીળે
 સર્વે પવિત્ર રવભાવ ધરીને, સતગુરુ શરણુ લીળેરે ૥૮૭
 ધ્યાન છતાં ધરણી પર ઢળતાં, અવનિઅ વધ્રાણુ છીળે
 વિનય ક્ષમાપન ઈષ્ટ ગુરુપદ, વંદિશેવ આદરિ જોરે ૧૯૦
 લૌકિક જીવ સદા અપરાધી, નામ રટી ભવ છુટે
 સૂરદાસ જન શ્યામ સ્મરણનો તાર અખંડન દૂટેરે ૧૧
 દોહા

ચરણામૃત મહિમા બણે, રક્ષક તેનો રામ
 ભક્તિ મુક્તિ પ્રભુ પદ લહે, નિજમન મુરણુ કામાજી
 ॥ અથ શ્રી પ્રભુ પ્રસાદ મહીમા ॥ ૫ ॥

દોહા

મહા પ્રસાદ મુરારિના, મુદિત ધરે જં મૂખ
પ્રભુ પદ સહજે પામશે, કદી ન જન્મે દ્રુપ ॥૧૧॥

પદ (રાગ ઉપર પ્રમાણે)

સાંભળજ્યા પ્રભુ પ્રસાદના મહીમા નારદને કંઈ બ્રહ્મા
॥ ટેક ॥

પર્વના પુણ્ય મળે તન માનુષ, સતગુર શરણૂ પામે
મળતાં મહાપ્રસાદ કલમાત્રે, વીધન અનેક વિરામેરે ॥૧॥
ઉદરમાં જં પ્રસાદ આશુજનમે, દેહ જને તેનો દંવ
સુ મરણુ ધ્યાન નામ રટિ સંતત, સુધરે જન્મ કરિ
સેવરે ॥ સાં ॥૨॥

પામિ પ્રસાદ સદાશીવ પોતે, પારવતી પરહરિયાં
નારદ શારદ કાકભુશુડે, કાયાનાં સાર્થક કરિયારે ॥૩॥
શ્રેષ્ઠ સદગ્ન અઠ્યાશિ મુનીશ્વર, વૈષ્ણવ સુરગણ વહાલા
પ્રિય પ્રસાદ પામે પદ પ્રભુમી, કરતાં કાલાવાલારે ॥૪॥
એ પ્રસાદ અંતરગત અક્ષય, આત્મરૂપ ઓળખાવે
મુરદાસ જન રૂપામ શરણુ લહી, મજ વૈભવ હર આવે

૬૦

દોહા

પ્રભુ પ્રસાદ મહિમા ભણે, પાય વદન ધરિ પ્રેમ
સત્ય ભાકત જો સાચવે, નાથ નિભાવે નેમ ॥૫૮

ધતિશ્રી

મુક્ત મહીમા પંચક સંપૂર્ણ મગાત

(हरिः ॐ)

श्री पुराण परबोत्तमाय नमः

वैष्णव शिक्षावली.

भाग ३ जे

हाला

धर्म वधार्या धन वधे, धन वधे मन वधी जय
मन वधे महीमा वधे, वधत वधत वधि जय ॥

प्रकाशक,

भा. केशवदासजी आपादासजी पोताने भाटे

संवत् १९८२ वसंत पंचमी

भणवानुं ठेकाळुं

पुस्तकी मंदिरम्. पो. वडनगर (गुजरात.)

સુકમ રમણું મંત્રો પદ્દેશઃ

મીરામ કળીર સત્ય છે.

(૧) પ્રભાત રમણું-જ્ઞાત્રીઓ.

શ્રી પદ્મનાભ પરશ્વંજી, પદ, રહેા હૃદય નિરધાર
અહનિસ સ્વામોસ્વાસ મમ, આપો દૃઢ આધાર ॥૧॥
હરતાં ફરતાં બોલતાં, માવત, પીવત બેલ
ઝિંત બેઠત મશ્વરા બળવંતા છો બેલ ॥૨॥

(૨) પૃથ્વીપદ ધારણ મંત્ર

અવની માત કરો ક્ષમા, ચરણ ધરણ ચહદાસ
ક્ષણ ક્ષણ રક્ષા રામકી, વચન સત્ય વિશ્વાસ ॥૧॥

(૩) લઘુ શંકા મંત્ર.

ક્ષિતિ માતા કરીઓ ક્ષમા, લઘુ શંકાકૃત દોષ
શુદ્ધ કરત સદેહ બિન, પલપલ બાલક પોષ ॥૧॥

(૪) દીશામંત્ર

મદ્દી તળત મલ-તુમ ઉપર, અંબજીમો અપરાધ
બાલક બાણી હેલુ બલ, સકલ સુકારેજ સાધ ॥૧॥

(૫) અતીકા ગૃહસ્થ મંત્ર

અતીકા સખ અંમાંડપ્રી, હાંકત લજ્જા હંગ
કરિ પાવન મન કૃષ્ણપદ, રાખો ભક્તિ રંગ ॥૧॥

(૬) દંત ધાવન મંત્ર

આયુ જલદે ઓપધી, અમ્રત આશીર્વાદ
સુધ મુખ જીવહા શ્રીહરી, સતગુરુ સુમરણ સ્વાદ ॥૧॥

(૭) સ્નાન મંત્ર

માન સરોવર ગોમતી, ગંગા યમુના ઘાટ
સ્નાન સરણ જલસારદા, વિધુ ભાગદે વાટ ॥૧॥
વિરજ સરયુ કાવરી, હરિગુરુ સંત હમેશ
પદરજ જલદે પુનિત મન, રાખો વાસ રમેશ ॥૨॥

(૮) વસ્ત્ર ધારણ મંત્ર

વસ્ત્ર ધરી કાયા વિમલ, કરકોપિનકો બંધ
લાજે સતગુરુ પડલજે, પારાકોપર બંધ ॥૧॥

(૯) દપણ મંત્ર

દપણે ગેસા દીલકર, દેખત નિજ દેદાર

આંતર બ્રમ કો અલગ કર, મિરો સંગત દાર ૧૧

(૧૦) તીલક મંત્ર

તિલક સાર ત્રીલોકમેં, રામ કબીર ક્યાર
સતગર પંજાશીરપર, અવિચળ પદ આધાર ૥૧॥

છાપ સખલ નિજ પ્રિયકી, જમ કોચ લન જોર
પતિ તનકો પાવન કરત, નર્કપરે નહિં ધોર ૥૨॥

ચીત્ર ફટકે ઘાટપર, ભાર્ગ સંતનકી બીર
તુલસિદાસ ચંદન કરે, તીલક ધરે ગધુવીર ૥૩॥

કોટીગુણ સુમિરણ કરે, ભાગે ભવકી બીર
સરલ હોત સુકૃત સકલ, રટલે રામ કબીર ૥૪॥

સતગર જીવણ સત્યબલ, કહૈ કબીર પુકાર
બેખ અલોકિક ભક્તકો, કરન વશ્ય કતારિ ૥૫॥

જન્મ મરણ સહજો મિટૈ, કટૈ કોલી અપરાધ
ટેક પ્રદાવન તિલકધર, બદૈ ભક્તિ નિબાધિ ૥૬॥

૨. (૧૧) દીપક મંત્ર

દીપ જ્યાંતિ પર બંધકી, પ્રગટત જરે પાપ

કુપ

ધુપ સુગંધ હૃદય ધરી, આવત ઇશ્વર આપ ॥૧॥
 પાતિ જરાવત મેંલ મન, ધીવ ઘટત સખ પાપ
 નષ્ટ હોત નિર્મલ બયો, તજે સકલ સંતાપ ॥૨॥

(૧૨) પ્રસાદ મંત્ર (નૈવેદ્ય મંત્ર)

પ્રીતી ધરજીમ પાનકિય, પ્રય જલ અન્ન પ્રસંન
 વિદુર જસોદા દેવકી, માતી સદામા જન્મ ॥૧॥
 ભરદ્વાજ શરી સખવન, દિગ્ધ દયિતાકે ધાર
 જીમે ગોપીકા સમિપ જીમ, તિમજીમે કરતાર ॥૨॥
 આરતિ પૂજા અરજ અમ, અંગિકાર કરિ આપ
 ભક્તિદાન પ્રભુ દીનિયેં, ટાળો ભવ પરિતાપ ॥૩॥

(૧૩) મુખવાસ મંત્ર.

મુખમેવાસ મુરારિર, મુખલીજૈ ખવાસ
 સતગર સત્ય સુગંધકી, પ્રગટ રહેમુ મનપ્રાસ ॥૧॥

(૧૪) ચરણાન્ન મંત્ર,

પિય ચરણાન્ન પ્રેમસો, પચૈન માયા પાસ,
આશા ધરગર ઈશ્વરી, પાવૈ પ્રભુ પદ વાસ ॥૧૥॥

(૧૫) તુલસી પૂજા મંત્ર.

તુલસી ભીષતિ સતગુર, સેવા સુમરણુ સાર
પદ્મનાભ કલિમે પ્રગટ, આપુલિયો અવતાર ॥૧૬॥
શ્રી વૃદ્ધા પદ સેવતા, પૂર્ણ તપસ્યા પાય
સુકૃત સખ સહજે સશલ, કરત કૃતારથ કાય ॥૧૭॥

[૧૬) પુજ્ય સેવા મંત્ર

સેવા હરિગર સંતકી. પિતા માન પરિવાર
જૂદે તુલસી બાલગૌ, પ્રતિ પારત ભવપાર ॥૧૮॥

[૧૭] ગર સેવા મંત્ર

સતગુર સેવા સાર જગ, આહર કર અવતાર
ધન્ય ધન્ય હોઈ ધરણિમે, કૃપા કરત કરતાર. ॥૧૯॥

માતા પિતા ગુરુ ધર્મકો, સેવત સત્ય સનેહ
આવત પ્રભુનિજ આંગના, વસૈ ચિત્ત ધરત્રેહ ॥૨॥

(૧૮) પ્રભુ સેવા મંત્ર

પ્રભુ પરખે ઉપદેશ સો સતગરૂ શબ્દ સુનંત
એક રૂપ અવિનાશિયહ સેવત સુધરૈ સંત ॥૧॥

[૧૯] પ્રસાદી પાવન મંત્ર

પાવન અન્ન પ્રસાદીકો, પ્રભુ દેવે સો પાય
રામ રટણુ કર જીરવે, કરૈ ધન્યનિજ કાય ॥૧॥

(૨૦) જલપાન મંત્ર

છાની જલ પીજૈ સદા, અમૃત કરો આહાર
પાછી મત પ્હાની ધરૈ, કરશે વશ કરતાર ॥૧॥

[૨૦] શયન મંત્ર

શરણે સતગરૂ ધજકે, સ્થો સદા રતિધાર
અતિ સુખ અંતર આપદૈ, વિશ્વંભર રખવાર ॥૧॥

મુનિ અગસ્ત્ય પ્રભુ માધવા, બક્ષારાજ મુચુકુંદ
 કપિલ દેવ રક્ષા કરે, આ સ્તિક દે આનંદ ॥૨॥
 સતગુરુ ઇશ્વર શરણુમૈ, શિરધર સોયો શ્યામ
 નિર્ભય જીવણુ રમરણુ મુખ મિલ્યો પરમ વિશ્રામ ॥૩॥
 પ્રભુપદ પ્રીતી પીછોરીમૈ, લિપટાયો ગરુ લાલ
 કમ્પીર જૈસો અંકદિયે, કરી ન સકૈ કધુ કાલ ॥૪॥

(૨૧) રમણી મંત્ર

સુમિરીણુ સતગરુ ઇશકા, કરત સરે સખ કાજ
 મૌન ધારિ કર અચલ મન, લક્ષધાર રહ્યાજ ॥૧॥
 અષ્ટાવિસ આરાધતા, જન્મ મરણુ બયજાય
 પદ્મનાભ પરચો હૈ, સતગરુ કરૈ સહાય ॥૨॥
 શુદ્ધ ભાવના સંચરૈકરૈ સુખી નિજ કાય
 પ્રગટ દરસ પ્રભુ પાયકૈ, જન્મ સજલ હો જાય ॥૩॥

[૨૨) કંઠીધારણુ મંત્ર

કંઠી ધરનિજ કંઠમૈ, પ્રેમ બક્ષિ લલિ પાસ

વાસ કૃષ્ણ ગુરુપદ વસત, પ્રગટત પ્રભૂ પ્રકાસ ॥૧॥

(૨૩) મંદીર માર્જન મંત્ર

કરત બુહારી લાગતે, જિતને રજકણુ તનઉપર
તિતને સંવત્સર લગી, અવિનાશી પદ રમત નર ॥૧॥

[૨૪] મુખવાસ મંત્ર,

તુલસી પાન લવીંગ તજ, પૂગી ફલ મુખ પાય
લાલ મુખલે મહાલિયૈ, ભક્ત સુબાલ સુહાય ॥૧॥

[૨૫] પરદેશ ગમન મંત્ર

શિર સતગરૂકી છાયલે, ચલો સત્યકી ચાલ
ધરી ઇષ્ટ ગુરુ ધ્યાન ઉર મિટૈ કર્મકો સાલ ॥૧॥
બિધન હરણુ મંગલ કરણુ, તુલસી સીતારામ
અષ્ટ સિદ્ધ નવનિધિ કરે, અરહાયક બલધામ ॥૨॥

આગે સતગર ઇષ્ટ અમ, શિરપર છાજે સ્યામ
 ચૈદિશ બાંધુ જીવણા, દેર ધુપતિઠી આણ
 બાટ ઘાટ રક્ષા કરો છોડ હુ ચારો ખાણ ॥૪॥

[૨૬ પંચાક્ષર મહાત્મ્ય મંત્ર

ખીન ભરોસાં ભટકની, ભવ ભવ વારમવાર
 દ્રઢ નીશ્ચય સોદેખસે, પ્રગટ વીશ્વ કર્તાર ॥૧॥
 સુદ્રઢ ટેક હરિદાસકી, સતગર ઇષ્ટ જીહાર
 કરત સશલ શુભ કામના, રામ કપીર કિચાર ॥૨॥

(૨૭) પ્રવેશ મંત્ર.

પ્રભુપદ પ્રીતી પાય મન, કર પ્રવેશ કલ્યાન
 સુખ સાધન સંપતિ સદા, જીરહિત ભગવાન ॥૧॥
 પદ્મનાભ સતગુર પરમ પદ્મરતિધરત પ્રવેશ

करत पूर्ण सय कामना अलदायक पर भेस ॥२॥

(२८) दान मंत्र

गुरुजिन दैते दान मे गुरुजिन धरते ध्यान

गुरुजिन दान निकामदै भाग्या भेद पुरान ॥१॥

गुरु आसा लखि पुण्यतप, करत लखिय रस कोटि

मानत सेवा भिमल मन शिष्य शेष अउ छोटि ॥३॥

(२९) रक्षा मंत्र,

राम कजिर रक्षा करे। हृदय रहो रघुवीर

पर्याशिरस्तु गुरु छडपद, भांगा भवकी बीर ॥१॥

जन छवलुकी भानती, सुनीयो श्रीजगदीश

अंतर आखर आपकी आशाविश्वावीश ॥२॥

परआपाया प्रेमका, रटत रामका नाम

અગ્નિમેળ ગાલિકા તરી, ઓર પરચા કુણ કામાડા

॥ ઇતિ સુદમ સ્મર્ત્ત મત્રો પદ્મશઃ ॥

જા. ચોપડી ધી પરમાર પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં
પરમાર હરીલાલ ત્રીલોકાએ છાપી.
રીમીસીડ અમદાવાદ

